

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

V-GRP 2015-2019

Februari 2015

INHOUDSOPGAVE

0.0 Samenvatting	5
0.1 Wettelijke basis V-GRP	5
0.2 Regionale samenwerking	5
0.3 Wat is onze missie, waar staan we en wat gaan we doen	6
0.4 Wat kost dat	
1.0 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Samenwerking in de (afval)waterketen	7
1.3 Doelstelling en geldigheidsduur	7
1.4 Proces en bouwstenen	8
1.5 Leeswijzer	8
2.0 Wetgeving en beleid	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Taken en bevoegdheden	9
2.3 Samenwerken in de (afval)waterketen	10
2.4 Gemeentelijke regelgeving	11
3.0 Terugblik/evaluatie	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Evaluatie V-GRP 2009-2015	12
3.3 Benchmark riolering	16
3.4 Voortgang maatregelen	17
3.5 Aandachtspunten komende planperiode	17
4.0 Visie en ambitie	18
4.1 Inleiding	18
4.2 Gewenste situatie	18
4.3 Ambitie voor de komende planperiode	18
4.4 Welke keuzes volgen hieruit	19
5.0 Huidige situatie	22
5.1 Inleiding	22
5.2 Huidige situatie	22
5.3 Toetsing huidige situatie	25
6.0 Strategie en maatregelen	28
6.1 Inleiding	28
6.2 Opgave	28
6.3 Strategie	33
6.4 Maatregelen	34
7.0 Personele middelen en financiën	36
7.1 Inleiding	36
7.2 Personele middelen	36
7.3 Financiën	36
8.0 Voortgang	39
8.1 Inleiding	39
8.2 Operationele jaarprogramma's	39
8.3 Monitoring doelen en maatregelen	39

Bijlagen Zie bijlagenboek

Bijlage 1	Begrippen, definities, literatuurlijst en links
Bijlage 2	Wetgeving en beleid
Bijlage 3	Samenwerkingsovereenkomsten Hart van Brabant en de Meierij
Bijlage 4	Onderbouwing evaluatie V-GRP 2009-2015
Bijlage 5	Doelen, Functionele eisen, Maatstaven en meetmethoden
Bijlage 6	Overzicht lozingspunten rioolstelsel Oisterwijk
Bijlage 7	Overzichtskaarten rioolstelsel Oisterwijk
Bijlage 8	Onderbouwing kostendekkingsplan
Bijlage 9	Vaststellingsbesluit Gemeenteraad
Bijlage 10	Reactie Waterschap en provincie
Bijlage 11	Aansluitverordening
Bijlage 12	Notitie afkoppeling
Bijlage 13	Notitie afweging relining of vervanging
Bijlage 14	Eisen aan infiltratievoorzieningen
Bijlage 15	calamiteitenplan riolering
Bijlage 16	Format operationele programma's
Bijlage 17	Beheer en onderhoud Richtlijn (BOR) infiltratievoorzieningen en vijvers

0.0 Samenvatting

0.1 Wettelijke basis V-GRP

Vanuit de Wet Milieubeheer (Wmb) en de Waterwet heeft de gemeente de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In de Wet Milieubeheer is daarvoor een planverplichting opgenomen. In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (V-GRP) formuleert de gemeente hoe zij deze zorgplicht invult en bekostigt.

0.2 Regionale samenwerking

In het Bestuursakkoord water 2011 (BAW 2011) is landelijk afgesproken om intensiever met elkaar samen te werken in het (afval)waterbeheer. De gemeente Oisterwijk heeft er voor gekozen om samen te werken binnen Hart van Brabant (bestaande samenwerking regionaal) en de Meierij (al langer bestaande samenwerking op zuiveringsgebied en doorvoer beken). In 2013 zijn voor deze samenwerking netwerkoovereenkomsten opgesteld en ondertekend. De algemene teksten voor dit V-GRP zijn gezamenlijk opgesteld en worden door de diverse gemeentes overgenomen.

0.3 Wat is onze missie, waar staan we en wat gaan we doen

De gemeente heeft vanuit de zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater een missie om binnen het stedelijk waterbeheer zo doelmatig mogelijk zorg te dragen voor de volksgezondheid en de taakstellingen voor grond- en oppervlaktewater. Door samenwerking met vooral de regio wordt de toename van taken verricht zonder extra lasten voor de burger.

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De voorzieningen voor stedelijk afvalwater, regen en grondwater dragen daaraan bij. Ze waarborgen de volksgezondheid en maatschappelijke belangen.	
Bescherming van de volksgezondheid	Door de verwijdering van stedelijk afvalwater uit de directe leefomgeving.
Droge voeten en voldoende water	Door de inzameling en verwerking van hemelwater (en mogelijk grondwater) verwijdert de gemeente water uit de bebouwde omgeving of voegt de gemeente water toe aan de omgeving.
Schoon water en een schone bodem	Door de aanleg van voorzieningen voorkomt de gemeente dat ongezuiverd stedelijk afvalwater of verontreinigd regenwater op of in de bodem of het oppervlaktewater terechtkomt.
Mooi en natuurlijk water	Door de inrichting en het onderhoud van waterpartijen zorgt de gemeente voor een zo aantrekkelijk en natuurlijk mogelijk beeld van water in de openbare ruimte waardoor de belevingswaarde toeneemt of gelijk blijft
Doelmatige samenwerking	Door samen te werken met gemeentes, waterschappen en waar mogelijk andere partijen uit de watersector wordt zo doelmatig mogelijk omgegaan met water en met de beschikbare middelen om dit te bereiken.

De doelstelling is in het plan verder uitgewerkt in beleidsdoelstellingen en de aanpak voor aanleg, beheer en onderhoud van voorzieningen.

0.4 Wat kost dat?

Aan de hand van de uitgangspunten in de V-GRP en het bestuursakkoord water, De BBV en andere eisen en richtlijnen is gerekend naar de consequenties van dit V-GRP. Ondanks de extra opgave tot bezuiniging is het mogelijk om zonder extra verhogingen van de opbrengsten van de rioolheffing alle werkzaamheden te verrichten. Daarbij is rekening gehouden met 7 % areaal uitbreiding in de afgelopen 5 jaar en de verhogingen die noodzakelijk zijn om kostendekkend te werken. Deze trendmatige verhogingen waren in het vorige V-GRP niet expliciet berekend en zijn binnen het kostendekkingsplan voor dit V-GRP doorgerekend. Door een slimme aanpak is het mogelijk om met een gefaseerde verhoging voor de areaaluitbreiding de doelen te bereiken met financiële ruimte voor de klimaatadaptatie maatregelen. Per saldo dus minder benodigde stijging van de lasten voor de burger en lagere kosten. In de grafiek hierna zijn de diverse berekende scenario's voor de hoogte van de rioolheffing weergegeven.

Afbeelding 1 – scenario's rioolheffing

1.0 Inleiding

1.1. Aanleiding

Maar weinig mensen beseffen hoe belangrijk riolering is. Zo is over het algemeen niet bekend dat riolering en de drinkwatervoorziening sinds de 19e eeuw voor de volksgezondheid meer hebben betekend dan de hele medische wetenschap daarna. Pas als het mis dreigt te gaan en er bijvoorbeeld stank- of wateroverlast optreedt, krijgt riolering aandacht. Toch worden dagelijks veel inspanningen verricht om deze kostbare infrastructuur goed te beheren. Dit Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (V-GRP) laat zien dat gemeente hierbij vooruitkijkt en met respect voor het verleden verder bouwt aan een robuust en flexibel systeem. Naast de zorg voor stedelijk afvalwater behandelt het V-GRP ook de zorgplichten hemelwater en grondwater. Vandaar de termen *verbreed* GRP en *stedelijk waterbeheer*.

1.2. Samenwerking in de (afval)waterketen

In het Bestuursakkoord Water (BAW-2011) hebben het Rijk, drinkwaterbedrijven, provincies, gemeenten en waterschappen afgesproken om intensiever met elkaar samen te werken in het (afval)waterbeheer. Deze samenwerking moet leiden tot kwaliteitsverbetering, vermindering van de kwetsbaarheid en minder (meer)kosten: een doelmatiger aanpak in het (afval)waterbeheer.

Deze samenwerking sluit goed aan op de bredere aanpak waarbij gemeenten en waterschap samen inzetten op een effectieve en doelmatige invulling van de wettelijke zorgplichten. De afgelopen jaren heeft dit geleid tot een cultuuromslag van normatief gedreven investeringsbeslissingen (o.a. basisinspanning) en gescheiden verantwoordelijkheden naar een gezamenlijke resultaatgerichte ketenaanpak. Maatschappelijke optimalisatie op basis van een gedeelde ambitie, kennis en inzicht van de lokale situatie staan daarbij voorop. Naast de toenadering op planvormingniveau lopen er binnen het samenwerkingsverband Hart van Brabant en de Meierij al meerdere concrete en toepasbare projecten waarin kennis en ervaring worden gedeeld.

1.3. Doelstelling en geldigheidsduur

Het VGRP is een beleidsplan dat op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke watertaken weergeeft. Door middel van het VGRP legt de gemeente vast wat zij wil bereiken en wat de rol van burgers en bedrijven is ten aanzien van afval-, hemel-, en grondwater.

Voor de gemeentelijke zorgplichten op het gebied **van afvalwater, hemelwater en grondwater** zijn de doelstellingen als volgt:

Afvalwater

Wij willen een duurzame en doelmatige inzameling, afvoer en zuivering realiseren tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Het inzamelen en transporteren van afvalwater doen we, vanuit hygiënisch oogpunt (volksgezondheid), adequaat. Emissies naar bodem, lucht en oppervlaktewater en overlast voor burgers voorkomen of beperken we zoveel mogelijk.

Hemelwater

Waterneutraal bouwen is een uitgangspunt. Voor zover burgers en bedrijven redelijkerwijs niet zelf het hemelwater kunnen verwerken, willen wij aan de slag met een duurzame en doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater. Dit tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. In de verwerking van hemelwater zien we een taak voor overige voorzieningen in de openbare ruimte inclusief het (regionale) watersysteem. Transport en berging van hemelwater over/op straat "tussen de banden" vinden we acceptabel.

Belangrijke voorwaarde is dat dit beperkt blijft, niet te lang aanhoudt en dat gebieden met een belangrijke economische of veiligheidswaarde niet worden belemmerd. We willen niet dat water woningen en andere gebouwen binnenstroomt, of op andere wijze materiële schade tot gevolg heeft.

Grondwater

We streven na dat de grondwaterstanden, binnen de gestelde randvoorwaarden, op natuurlijke wijze kunnen fluctueren. Er mag geen overlast ontstaan als gevolg van structureel te hoge of te lage grondwaterstanden. Het grondwaterbeleid is gericht op een hydrologisch neutrale inrichting. Als grondwater wordt verplaatst, heeft het de voorkeur dit op een geschikte locatie weer in de bodem te infiltreren. Alleen waar infiltratie niet mogelijk is voeren we water af naar oppervlaktewater. Afvoeren via de riolering naar een RWZI is geen optie. We beschikken over voldoende inzicht in de grondwaterhuishouding om meldingen en klachten zorgvuldig en adequaat af te handelen. Structurele grondwaterproblemen op nieuwbouwlocaties worden voorkomen door in de wijze van bouwen en bouwrijp maken rekening te houden met de geohydrologische situatie.

1.4. Proces en bouwstenen

Dit V-GRP kent een looptijd van 2015 tot en met 2019. De keuze voor de looptijd is ingegeven vanuit het streefjaar 2020 uit het BAW-2011. Na het verstrijken van de planperiode wordt dit plan geëvalueerd en geactualiseerd naar een nieuw V-GRP. De vorm en wettelijke basis kunnen in 2019 door invoering van de omgevingswet afwijken van de huidige vorm en basis. In dit V-GRP wordt er voorlopig nog rekening gehouden met een volledige herziening in gelijke vorm in 2019. De provincie Noord-Brabant adviseert de gemeente bij het opstellen van het rioleringsplan. De provincie heeft daarnaast een aanwijzingsbevoegdheid bij het opstellen van het VGRP. Tegenstrijdigheden tussen het VGRP en de provinciale plannen kunnen aanleiding voor een aanwijzing zijn.

1.5. Leeswijzer

Het V-GRP is opgebouwd volgens de richtlijnen van de Leidraad Riolering van de Stichting RIONED module A1050. Naast het inleidende hoofdstuk bevat het V-GRP acht hoofdstukken. De inhoud van deze hoofdstukken is hierna beknopt aangeduid.

- Hoofdstuk 2 omvat een beknopte toelichting op het wettelijke kader;
- Hoofdstuk 3 hier wordt teruggeblikt op de afgelopen planperiode en zijn aandachtspunten vanuit de evaluatie en geformuleerd voor de aankomende periode;
- Hoofdstuk 4 beschrijft de visie en ambitie van de gemeente Oisterwijk;
- Hoofdstuk 5 behandelt het huidige beheerareaal en de kwaliteitstoestand;
- Hoofdstuk 6 behandelt de gemeentelijke opgave en de wijze waarop hier invulling aan is gegeven;
- Hoofdstuk 7 bevat een verantwoording van de inzet van personele en financiële middelen;
- Hoofdstuk 8 Hierin is weergegeven hoe de voortgang van dit VGRP wordt gemonitord;
- Bijlagen In het bijlagenboek is achtergrondinformatie opgenomen. In het bijlagenboek is in bijlage 1 een begrippenlijst opgenomen waarin afkortingen, definities, literatuurlijst en links naar handige websites zijn opgenomen.

2.0 Wetgeving en beleid

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn op beknopte wijze de wettelijke taken en bevoegdheden beschreven van het gemeentelijke waterbeleid. Achtereenvolgens zijn de taken en bevoegdheden van de verschillende actoren in het waterbeheer weergegeven en de raakvlakken met andere gemeentelijke taakvelden.

2.2. Taken en bevoegdheden

De zorg en verantwoordelijkheid voor het water binnen de gemeente Oisterwijk is in handen van de gemeente, waterschappen, provincie en perceeleigenaren. Iedere partij heeft hierin zijn eigen verplichtingen en bevoegdheden, die zijn vastgelegd in wetgeving of beleid (tabel 1)

De belangrijkste wetten en beleidskaders die ten grondslag liggen aan dit gemeentelijke rioleringsplan zijn de Europese Kaderrichtlijn Water, de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Gemeentewet.

Actor	Taken en bevoegdheden
Europa	Kaderrichtlijn water (KRW) omvat de Europese richtlijn om in 2027 het oppervlaktewater te laten voldoen aan een ecologisch en chemische goede toestand.
Rijk	Het Rijk is verantwoordelijk voor het nationale beleidskader en de strategische doelen en maatregelen voor het waterbeheer in Nederland. Het Rijk is opsteller van het Nationaal Waterplan 2009-2015.
Provincie Noord-Brabant	De provincie is verantwoordelijk voor de vertaling van het rijksbeleid naar een regionaal beleidskader en voor strategische regionale opgaven. De provincie is opsteller van het Provinciaal Waterplan 2010-2015. De provincie is tevens bevoegd gezag voor vergunningverlening, het toezicht en handhaving van onderstaande grondwateronttrekkingen en -infiltraties: <ul style="list-style-type: none">- Industriële onttrekkingen > 150.000 m³- Grondwateronttrekkingen t.b.v. drinkwaterwinning- Bodemenergiesystemen Ten aanzien van het V-GRP heeft de provincie een adviserende en toetsende rol. De provincie kan een aanwijzing opleggen indien er tegenstrijdigheden zijn tussen het V-GRP en de provinciale plannen.

Actor	Taken en bevoegdheden
Waterschap De Dommel	De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het operationele regionale waterbeheer. Dit betekent dat zij zorgen voor droge voeten (veiligheid), schoon en voldoende water. De visie hierop en de bijhorende maatregelen zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2010-2015. Het waterschap heeft een zorgplicht voor de zuivering van stedelijk afvalwater en is bevoegd gezag voor directe lozingen op de RWZI en naar het oppervlaktewater. Voor de regulering van indirecte lozingen (naar het riool) heeft het waterschap een adviserende rol naar gemeenten. Het waterschap heeft eveneens een zorgplicht voor het beheer van regionale wateren en keringen. Handelingen in het oppervlaktewaterstelsel reguleren waterschappen middels algemene regels, verordeningen en een Waterveding. Het waterschap is ook verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van grondwateronttrekkingen en infiltraties in haar beheergebied, met uitzondering van de drie categorieën waarvoor de provincie verantwoordelijk is. Om de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen veilig te stellen doorlopen waterschap en gemeente bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de watertoetsprocedure. Hierbij wordt o.a. toegezien op een hydrologisch

	<p>neutrale inpassing van ontwikkelingen. De resultaten hiervan worden vastgesteld in de waterparagraaf.</p> <p>Ten aanzien van het V-GRP heeft het waterschap een adviserende rol.</p>
Gemeente Oisterwijk	<p>De gemeente heeft drie zorgplichten t.a.v. stedelijk waterbeheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater naar een zuiveringstechnisch werk. • Doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater dat perceelseigenaren redelijkerwijs niet zelf kunnen verwerken. Eventueel kan de gemeente hiervoor maatwerkvoorschriften of een gebiedsverordening instellen. • Treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Voorwaarde hierbij is dat de maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het waterschap/provincie behoren. <p>De gemeente dient het loket te zijn voor grondwateraanvragen binnen haar beheersgebied.</p> <p>Lozingen van (afval)water zijn per doelgroep geregeld via lozingenbesluiten. In de meeste gevallen is de gemeente hiervoor bevoegd gezag. Bij de verwerking van (afval)water houdt de gemeente rekening met de wettelijke voorkeursvolgorde.</p> <p>Volgens de wet hebben gemeenten een belangrijke taak in het voorkomen van graafschade aan kabels en leidingen (WION) en het beschikbaar stellen van gegevens over de ondergrond (BRO, 2015). In het kader van het Besluit op de lijkbezorging hebben gemeenten een toetsende rol in de ontwatering van begraafplaatsen.</p>

Actor	Taken en bevoegdheden
Perceeleigenaar	<p>De perceeleigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. Dit betekent dat hij zelf verantwoordelijk is voor het op eigen perceel treffen van maatregelen om de waterdichtheid te garanderen en voor de inzameling van stedelijk afvalwater en overtollig hemel- en grondwater. Pas als de perceeleigenaar zich redelijkerwijs niet kan ontdoen van het overtollige water, is er een taak voor de gemeente of waterschap.</p> <p>De perceeleigenaar heeft ook een zorgplicht. Dit betekent dat hij geen handelingen mag verrichten waarvan hij kan verwachten dat deze het doelmatige functioneren van (water)voorzieningen belemmeren.</p>

Tabel 1 Taken en bevoegdheden (stedelijk) waterbeheer

2.3. Samenwerking in de (afval)waterketen

Zoals blijkt uit paragraaf 2.2 hebben diverse overheidsinstanties taken en bevoegdheden in het waterbeheer. Dit vraagt om samenwerking en het maken van afspraken.

Waterwet, artikel 3.8

Waterschappen en gemeenten dragen zorg voor de met het oog op een doelmatig en samenhangend waterbeheer benodigde afstemming van taken en bevoegdheden waaronder het zelfstandige beheer van inname, inzameling en zuivering van afvalwater.

Bestuursakkoord Water 2011

In het Bestuursakkoord Water (BAW-2011) zijn het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven maatregelen overeengekomen voor een doelmatig waterbeheer. Het doel hiervan is enerzijds om de kwaliteit te verhogen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Anderzijds door doelmatigheidswinst besparingen realiseren die vervolgens ingezet kunnen worden voor klimaatadaptatiemaatregelen. Concreet betekent dit een besparing van ca.

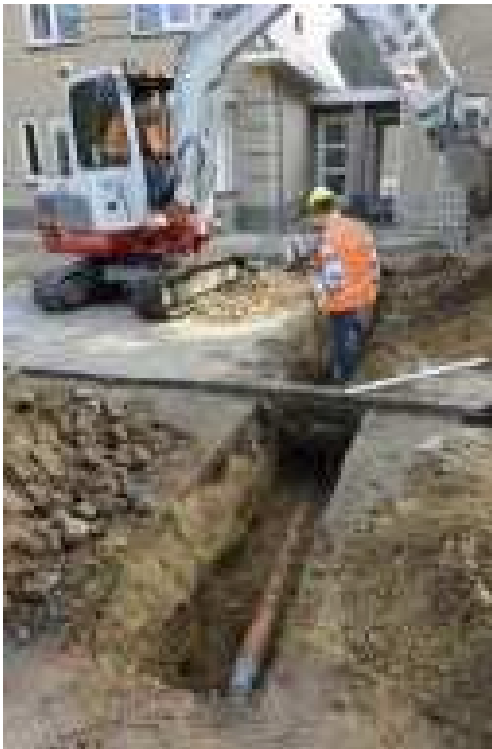
10 % op de kosten ten opzichte van het peiljaar 2010. Deze besparing moet in 2020 volledig en structureel gerealiseerd zijn.

Klimaatadaptatiemaatregelen

Het klimaat is aan het veranderen. Als gevolg van deze klimaatswijziging ontstaan periodes met meer en zwaardere regen maar ook drogere periodes. Het is daarom noodzakelijk om meer en beter in te spelen op deze gevolgen. De maatregelen daarvoor worden samengevat onder de noemer klimaatadaptatiemaatregelen. Binnen de gemeente Oisterwijk wordt al vanaf 1995 structureel gewerkt met afkoppeling, berging en infiltratie van hemelwater. Dit is een belangrijke maatregel om klimaatswijziging op te vangen. Ook de komende decennia kan afkoppeling en anders omgaan met hemelwater een belangrijk instrument zijn en blijven om de gevolgen van de klimaatswijziging tegen te gaan.

Naast afkoppeling kan aanleg van groene daken en meer groen in versteende gebieden oplossingen bieden. Het is wenselijk om via communicatie en bij voorkeur individuele benadering de versterking van achtertuinen terug te dringen (actie steenbreek).

2.4. Gemeentelijke regelgeving

Binnen het V-GRP 2009-2015 was een aantal regels opgenomen hoe de gemeente Oisterwijk omgaat met afkoppeling, verwerken van hemelwater op particulier terrein en perceelaansluitingen. In dit V-GRP 2015-2019 zijn de betreffende regels aangepast naar aanleiding van de praktijkervaringen.

Voor de perceelaansluitingen is een aansluitverordening opgesteld.

Voor het werken binnen exploitatie- en (vooral) openbare bestaande gebieden wordt een kwaliteitshandboek opgesteld. De gemeente Oisterwijk is in basis een beheergemeente. Daarmee wordt bedoeld dat in grote lijnen de huidige openbare ruimte weinig veranderd en beheerd moet worden. Om dit beheer doelmatig te doen is het gewenst om gebruik te maken van dezelfde materialen (uitwisselbaarheid) goede kwaliteit materialen (levensduur en aanzicht) en duurzame uitgangspunten.

3.0 Terugblik/evaluatie

3.1. Inleiding

Sinds de vaststelling van het V-GRP 2009-2015 is er heel veel gebeurd. Niet alleen binnen Oisterwijk maar ook regionaal en landelijk. De waterwetgeving is totaal veranderd. In het vorige V-GRP 2009-2015 is daar op geanticipeerd.

De belangrijkste verandering na de vaststelling van het V-GRP 2009-2015 en op basis van de nieuwe waterwetgeving, is het bestuursakkoord water 2011. In het BAW 2011 is bindend vastgelegd dat in 2020 Het Rijk, de gemeentes, waterschappen en waterleidingbedrijven samen een doelmatigheidswinst moeten realiseren van totaal ca. € 450 mln. De gemeentes en waterschappen hebben binnen deze totaalopgave samen een opgave van € 380 mln.

2020 Resumé	Besparings- potentieel	Over (mln €)	Besparing (mln €)
Drinkwater (waterleidingbedrijven)	+/- 5 %	1.400	70
Riolering (gemeente)	+/- 8 %	1.700	140
Zuivering (Waterschap)	+/- 8 %	1.300	100
Totaal sectoren			310
Integraal afvalwaterbeheer (waterschap/gemeente)	+/- 5 %	2.760	140
Totaal incl. integraal afvalwaterbeheer			450

Tabel 2 Opgave BAW 2011

Dit hoofdstuk gaat in op de evaluatie van het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, zoals is vastgelegd in het V-GRP 2009 - 2015. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar de verdeling in zorgplichten en de stand van zaken van de maatregelen.

3.2. Evaluatie V-GRP 2009-2015

De aandacht van de gemeente richtte zich in de afgelopen planperiode met name op de volgende speerpunten:

- Inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Implementeren van de zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater;
- verder verbeteren van het hydraulisch en milieutechnisch functioneren bij vervangingsprojecten met name door aanleg van infiltratievoorzieningen en afkoppeling;
- Inpassen van vooral inbreidingslocaties in het huidige stelsel;
- invulling geven aan het uitvoeren van het globaal meetplan voor het meten van overstorten en gemalen;
- verbeteren van het grondwatermeetnet en verfijnen van inzicht van de grondwaterstanden binnen de gemeente;
- intensiveren van de regionale samenwerking.

Om deze doelen te bereiken heeft de gemeente beleidsregels vastgesteld op het gebied van afval-, hemel-, en grondwater, analyses en onderzoek uitgevoerd, de aanwezige voorzieningen beheerd en renovatie- en vervangingsmaatregelen uitgevoerd.

Een samenvattend overzicht van de geplande maatregelen zoals opgenomen in het V-GRP 2009-2015 is te vinden in bijlage 4 – tabel 10. Tevens is hierin de stand van zaken aangeduid. De planning van het V-GRP 2009-2015 is voor het jaar 2014 niet volledig uitgevoerd. De oorzaak daarvoor was gelegen in de uitloop van projecten zoals het Sint Jansplein en de al lopende

rioolvervangingsprojecten. Een gedeelte is wel uitgevoerd als reliningsproject samen met de gemeente Hilvarenbeek. De resterende straten zijn opnieuw opgenomen in de planning voor het maatregelenplan V-GRP 2015-2019.

Nog niet aangesloten of foutief aangesloten bebouwing

Alle panden binnen de gemeentegrenzen zijn aangesloten op de riolering. Een uitzondering is gemaakt voor enkele panden in het buitengebied.

Door gebruik te maken van rookonderzoek wordt bepaald welke panden verkeerde aansluitingen hebben. Dit is vooral noodzakelijk om te voorkomen dat het stelsel van drukriolen te zwaar belast wordt met hemelwater. In de meerjarenplanning zijn herberekeningen opgenomen van de drukriolering om te bepalen welke ruimte nog geboden kan worden aan nieuwe ontwikkelingen. Door de grotere hoeveelheid leidingen voor hemelwaterinfiltratie is ook het aantal foutaansluitingen toegenomen. Dit brengt risico's met zich mee omdat de kans op verontreiniging van grond- en oppervlaktewater hierdoor toeneemt. De komende jaren wordt, vooral door communicatie en onderzoek, dit probleem in kaart gebracht. De eigenaren van een foutaansluiting krijgen opdracht deze te herstellen.

Afvoer en behandeling van afvalwater

Het stedelijk afvalwater binnen de gemeente Oisterwijk vormt over het algemeen geen probleem. Het stelsel en de bijbehorende voorzieningen functioneren goed. In het afvalwaterakkoord met Waterschap de Dommel en de gemeente Haaren is voor het zuiveringsgebied vastgelegd welke maatregelen noodzakelijk zijn om de werking zo optimaal mogelijk te krijgen. De in het Afvalwaterakkoord (AWAK) gemaakte afspraken over extra afkoppeling en de uitwerking van een meetplan zijn uitgevoerd. In samenwerking met Waterschap de Dommel zijn meetinstallaties geplaatst. De komende jaren komen de eerste resultaten van de metingen ter beschikking.

Huidige rioolstelsel (afvalwater)

De gemeente Oisterwijk heeft voor een groot deel een gemengd stelsel. Het totale stelsel wordt onderverdeeld in de kernen Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. In de nieuwe plannen zoals Pannenschuur Buiten is een verbeterd gescheiden rioolstelsel aangelegd.

Type stelsel	Materiaal	Lengte
Gemengd	Beton/PVC	121,3 km
Afvalwater DWA (Droog Weer Afvoer)	Beton	13,2 km

Tabel 3 – afvalwaterstelsel

Toestand van objecten

Oisterwijk

Uit de beschikbare gegevens zoals inspecties en visuele waarneming is te concluderen dat de riolering in de kern Oisterwijk over het algemeen in goede staat is. De gevolgen van de bouwpijl zijn over het algemeen goed verwerkt en hebben geleid tot extra afkoppeling van verhard oppervlak. Oude rioleringsbuizen van slechte kwaliteit zijn intussen bijna allemaal vervangen. De drukriolering in het buitengebied is relatief jong te noemen.

Moergestel

In de kern Moergestel is de riolering kwalitatief en kwantitatief verbeterd. Het noodzakelijke niveau voor de basisinspanning is nog niet volledig gerealiseerd. Door de bouwpijl zijn grote aanpassingen noodzakelijk. De overstorten zijn nog niet volledig gesaneerd waardoor de kans bestaat dat het oppervlaktewater af en toe te zwaar belast wordt. Door te meten bij overstorten wordt in overleg met Waterschap de Dommel bepaald of alsnog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

De drukriolering in het buitengebied van Moergestel is oud en op plaatsen overbelast. De ruimte voor ruimte locatie bij de Vinkenbergh bleek na herberekening nog net te realiseren. Voor toekomstige uitbreidingen op het zelfde stelsel blijkt dit moeilijk of niet meer mogelijk. Eventuele aanpassingen kunnen voor hoge lasten zorgen die, in basis, verhaald moeten worden op de betreffende ontwikkelingen. Daarvoor kan soms gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid tot kostenverhaal. Er wordt nog te veel hemelwater geloosd via de drukriolering.

Heukelom

In de kern Heukelom ligt uitsluitend drukriolering. De meeste delen daarvan voeren af via het stelsel van de gemeente Tilburg. De afgelopen jaren zijn diverse delen van het systeem aangepast aan de nieuwste eisen. De komende jaren wordt in het stelsel nog op meerdere plaatsen geïnvesteerd om de werking in stand te houden en/of te verbeteren. Ook in de kern Heukelom leiden aanpassingen en uitbreidingen tot problemen in de afvoer en doorvoer van afvalwater. Er wordt structureel te veel hemelwater geloosd op de drukriolering.

Functioneren van het rioolstelsel

Oisterwijk

Binnen de kern Oisterwijk functioneert het stelsel over het algemeen goed. Op enkele plaatsen (Heusdensedijk, De Zoom en Scheepersdijk o.a.) ontstaan bij zware buien problemen met water op straat. Over het algemeen ontstaan de problemen op particulier terrein door een te lage ligging t.o.v. de omringende wegen. Door bij elke rioolvervanging te zoeken naar mogelijkheden voor afkoppeling wordt deze vorm van overlast steeds meer voorkomen. Door de toename van de bui-intensiteiten is het onmogelijk om dit soort overlast altijd te voorkomen. Voor de Zoom en de Scheepersdijk is toegezegd mogelijkheden voor verbetering te onderzoeken.

Moergestel

Het systeem in de kern Moergestel functioneert na een aantal aanpassingen beter dan vroeger. Bij zware regenval kunnen enkele onderbemalings-gemaaltjes het water nog niet volledig verwerken. Daardoor ontstaan problemen bij de overstorten. Er stort nog te veel water over op de Reusel waardoor de milieudoelstelling (nog) niet gehaald wordt. Ook de overstort op de Rootvenseloop is af en toe nog overbelast. Door de splitsing van afvalwater en regenwater is de emissie van afvalwater naar oppervlaktewater aanzienlijk verminderd. De infiltratiekelder onder het Sint Jansplein functioneert en kan grote hoeveelheden water uit het centrum van Moergestel tijdelijk bergen en infiltreren. Daardoor en door de grote hoeveelheid afgekoppeld oppervlak is het stelsel beter bestand tegen overlast situaties. Een locatie waar nog ernstige water op straat situaties voorkomen is de omgeving van de Krijtstraat en de Industrieweg. Dit is al sterk verminderd maar vraagt om verdergaande verbetering

Heukelom

Met name de drukriolering in de kernen Heukelom en Moergestel geeft aanleiding tot problemen. Het systeem is overbelast door hemelwater. De komende jaren wordt door rookonderzoek en directe communicatie verder actie ondernomen om hemelwater af te laten koppelen.

Hemelwater

Door de veranderde waterwetgeving en de zorgplicht voor hemelwater is het mogelijk om de bekostiging van maatregelen onder te brengen binnen een verbreed rioolrecht. De burger is hierbij in actieve zin een deelnemer omdat iedere eigenaar van een perceel volledig verantwoordelijk is voor de opvang, buffering, verwerking of infiltratie van hemelwater op eigen terrein. De gemeente kan deze particuliere zorgplicht overnemen tegen volledige doorberekening van de kosten. Hierdoor worden de lasten ook gelegd waar ze thuishoren, bij de

veroorzaker. Overname van de zorgplicht is uitsluitend aan de orde als op eigen terrein door 100 % bebouwing, te hoge grondwaterstanden of te slecht doorlatende grond geen mogelijkheden aanwezig zijn.

Verwerken van hemelwater

Vanaf 1995 wordt in de kern Oisterwijk verhard oppervlak afgekoppeld van het gemengde stelsel. Daarvoor is een aantal systemen van verschillende aard aangelegd. Gebruikte materialen zijn "kratten", Azura infiltratie-units, PVC-infiltratieleidingen, beton infiltratieleidingen, Infiltratiekelders en regenwaterinfiltratievijvers. Uit evaluatie technisch en financieel is gebleken dat een combinatie van infiltratievoorzieningen van betonbuizen, infiltratiekelders en open waterbergingen het meest effectief zijn. Door infiltratie- en drainagewerking te combineren is een goed resultaat gehaald in gebieden met sterk wisselende grondwaterstanden. Over het algemeen wordt door maatwerk een hoog rendement van afkoppeling en infiltratie gerealiseerd. In de kern Moergestel is na de herindeling vanaf 1998 gestart met afkoppelwerkzaamheden. De kern Moergestel loopt nog iets achter bij de kern Oisterwijk. Deze achterstand wordt procentueel gezien de komende jaren ingehaald door de laatste nog uit te voeren projecten uit de bouwpijl.

In de kern Heukelom is geen extra afkoppeling noodzakelijk anders dan foutieve aansluitingen. In drukrioleringsgebieden mag uitsluitend afvalwater aangesloten worden op de riolering. Dit geldt ook voor de buitengebieden van de kernen Oisterwijk en Moergestel.

Overzicht aanwezige voorzieningen

Type stelsel	Materiaal	Lengte
Hemelwater	Beton	9,0 km
Infiltratie	Beton/PVC	12,4 km
Sloten	Nvt	108 km
Infiltratiekelders	beton	7 st
Vijvers	nvt	34 st

Tabel 4 - hemelwaterstelsel

Toestand van objecten

Uit visuele inspectie is komen vast te staan dat de voorzieningen over het algemeen in goede conditie zijn. Er is op dit moment geen aanleiding om aanvullende onderzoeken te verrichten. De begroeiing van de vijvers gaat sneller dan verwacht. Hiervoor is een Beheer- en onderhoud richtlijn (BOR) opgesteld. (Zie bijlage 17)

Functioneren van de voorzieningen

Over het algemeen functioneren de voorzieningen overal uitstekend tot goed. Aandacht is nodig voor ijzerhoudend water. Door te veel ijzerhoudend water kunnen poriën in betonbuizen sneller dichtslibben. Dit kan op termijn tot capaciteitsverlies leiden. De infiltratiekelders functioneren naar behoren maar de infiltratiesnelheid blijft afhankelijk van de doorlatendheid van de omringende grond. De infiltratievoorzieningen worden altijd berekend op deze snelheid.

Grondwater

De zorgplicht voor grondwater is nog relatief nieuw en in bestaande situaties ook alleen als inspanningsverplichting gedefinieerd. De zorgplicht is erop gericht om de zorg voor een goed grondwaterpeil in relatie tot het gebruik van een terrein vast te leggen.

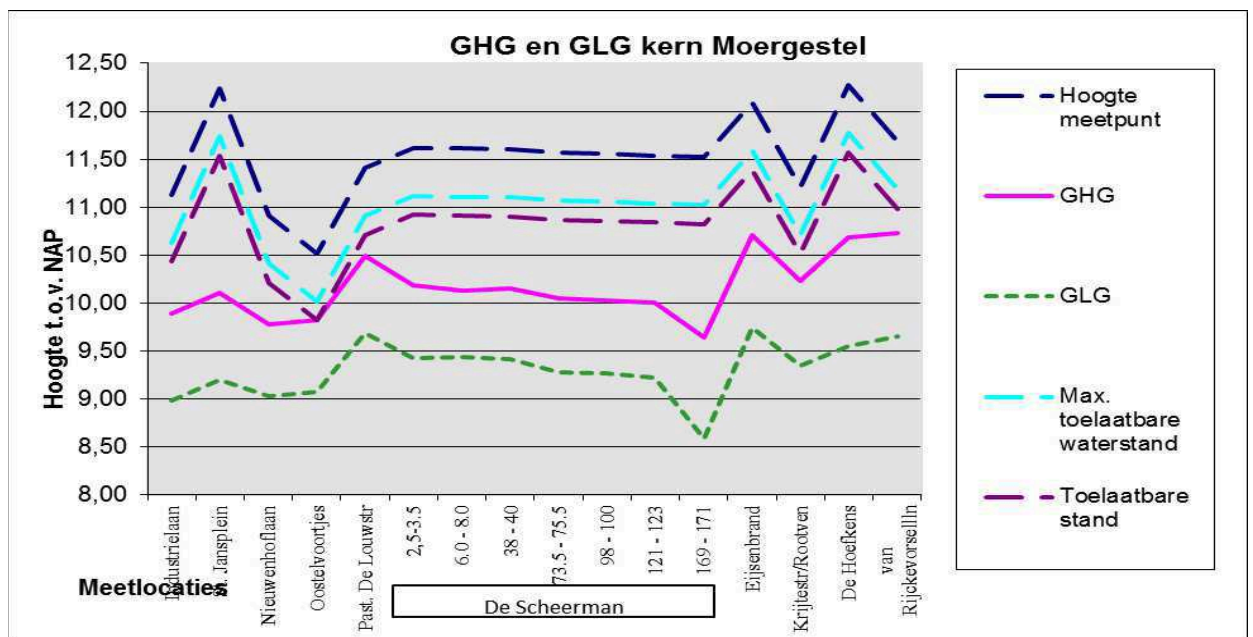
Inzicht grondwaterregime

Uit de grondwatermetingen over meerdere jaren zijn de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) en Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) bepaald. Aan de hand van die gegevens is onderzocht voor welke gebieden problemen te verwachten zijn voor grondwateroverlast. Daarbij is gebruik gemaakt van de beleidsuitgangspunten van het beleidsplan Stedelijk waterbeheer van de gemeente Oisterwijk uit 1996.

Maximaal toelaatbare grondwaterstand binnen bebouwd gebied is 0,70 m1 – MV.

Overschrijding is toegestaan gedurende 4 weken per jaar max. tot 0,50 m1 – MV.

Om te voorkomen dat door extreme weersomstandigheden te veel gebieden een te hoge waterstand toebedeeld krijgen wordt voor de vergelijking uitgegaan van de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG). Dit geeft een minder vertekend beeld dan met de piekmetingen. Daarbij is het natuurlijk niet zo dat de pieken buiten beschouwing moeten blijven.

Afbeelding 2 – Grondwaterstanden Moergestel

Overzicht aanwezige voorzieningen

Op een aantal plaatsen in de kernen is drainage aanwezig. Van veel oude systemen zijn geen gegevens bekend. Eén van de acties uit het V-GRP was om deze gegevens beter in beeld te brengen. Door de drukte met name door de bouwpijl en de samenwerking is deze werkzaamheid tijdelijk stil gelegd. De komende jaren wordt dit projectonderdeel opnieuw opgenomen in de planning.

Toestand van de voorzieningen

Over de drainagesystemen in de kern Moergestel is niets bekend. In de kern Oisterwijk is op enkele locaties drainage aanwezig waarvan de ligging globaal bekend is. De werking is onbekend. Er zijn echter geen klachten. Onderzocht wordt welke beheermaatregelen noodzakelijk zijn om de goede werking te waarborgen.

3.3 Benchmark riolering

De gemeente heeft in 2010 en in 2013 deelgenomen aan de landelijke benchmark riolering van de stichting RIONED. Er is over het algemeen uitsluitend gekeken naar financiële aspecten. Uit

de beoordelingen blijkt dat de invulling van de rioleringszorg als effectief en doelmatig kan worden aangemerkt. Aanpassingen naar aanleiding van de benchmark sluiten aan bij de aanpassingen uit het bestuursakkoord water.

3.4 Voortgang maatregelen V-GRP 2009-2015

In het V-GRP 2009-2015 zijn maatregelen, onderzoeken en planvormen opgenomen. Een samenvattend overzicht van de maatregelen is opgenomen in bijlage 4 tabel 10. De voortgang van de maatregelen is met pictogrammen toegelicht. In het algemeen is de achterstand van de vervangingsprojecten tijdens de looptijd van het V-GRP 2009-2015 ingelopen. Niet alle geprojecteerde maatregelen zijn volledig gerealiseerd. Het gaat daarbij om een rioolvervanging in de Willem de Zwijgerlaan en enkele ondergeschikte werkzaamheden. Dit uitstel leidt niet tot problemen of achterstanden. Er zijn nog twee projecten waar de aannemer aansprakelijk is gesteld voor mindere kwaliteit van het werk. Dit wordt in 2015 in overleg afgerond.

3.5 Aandachtspunten komende planperiode

De afgelopen periode is er aandacht geweest voor eerder bepaalde opgaven t.a.v. overstorten en lozing op oppervlaktewater. In samenwerking met het Waterschap wordt nadrukkelijker gekeken naar de werkelijke knelpunten in de afvalwaterketen en het watersysteem. Dit is uitgewerkt in onderzoeken binnen het waterkwaliteitsspoor. Eventuele maatregelen worden bepaald aan de hand van de cyclische 4M methode (Meten, modelleren, maatregelen en monitoren)

Door bezwaren vanuit de omgeving van het bedrijventerrein Kerkhoven is het niet mogelijk om de rest van Kerkhoven volledig af te koppelen zoals oorspronkelijk bedoeld. Aan de hand van berekeningen en overleg met Waterschap de Dommel is duidelijk vast komen te staan dat op dit moment voldaan wordt aan de afspraken. Er is nog ruimte voor afkoppeling van enkele resterende openbare ruimtes zoals o.a. de Nijverheidsweg (KVL). Van de bedrijven kunnen wel de daken afgekoppeld worden. De terreinen van de bedrijven worden niet afgekoppeld vanwege eventuele verontreiniging. De fietspaden en voetpaden lozen op de bermen. Voor de aanpassing van het gemeentelijk rioelstelsel tot een klimaatbestendig stelsel is verdergaande afkoppeling binnen geheel Oisterwijk noodzakelijk. Omdat de mogelijkheden voor afkoppeling lastiger worden (de bouwpijl loopt af) wordt vanaf 2015 gerekend met mogelijkheden van max. 0,5 tot 1 % afkoppeling jaarlijks). Afkoppeling wordt gezien als een belangrijke maatregel in het kader van klimaatadaptatie. Dit leidt tot een herziening van het basisrioleringsplan (BRP) in 2015.

In het BRP wordt een totale berekening gemaakt van het rioelstelsel. Aan de hand van de verharde oppervlaktes wordt de capaciteit voor hemelwater berekend. Daarnaast aan de hand van het aantal aansluitingen e.d. de capaciteit voor stedelijk afvalwater. Daarbij wordt inzichtelijk hoe het stelsel opgebouwd moet zijn en welke risico's voor water op straat er zijn. De overstortfrequenties en hoeveelheden worden berekend.

Het BRP vormt daardoor het uitgangspunt van alle aanpassingswerkzaamheden in het rioelstelsel.

Samenvatting aandachtspunten:

- Beschikbare personele capaciteit en kennisniveau;
- Herberekening Basis Riolerings Plan BRP;
- Meten en monitoren afvalwatersysteem (inzicht in functioneren);
- Verbeteringsmaatregelen BRP aanpassen en uitvoeren;
- Doorgaande afkoppeling (0,5 tot 1 % jaarlijks);
- Uitvoeringsprogramma rioolvervangingen/reparaties;
- Intensiveren watertoetsprocedure met specifieke aandacht voor klimaatverandering.

4.0. Visie en ambitie

In dit hoofdstuk is de gewenste situatie voor de toekomst uitgewerkt. Zowel de visie als ambitie daarvoor zijn grotendeels ontleend aan de tussenrapportages van de samenwerkingsgebieden.

4.1. Inleiding

Op 18 april 2013 zijn overeenkomsten getekend voor de netwerksamenwerkingsverbanden met Hart van Brabant en de Meierij. De gezamenlijke visie is binnen dit V-GRP gebruikt voor het vormgeven van de gemeentelijke visie en ambitie.

Visie

De gemeente Oisterwijk streeft naar een klimaatbestendig integraal systeem van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Op lokaal niveau:

- oppervlaktewater en grondwater van voldoende goede fysisch/chemische, ecologische en fysieke kwaliteit;
- water in een goede kwantiteit, niet te veel en niet te weinig;
- veilig water voor de volksgezondheid;
- water dat bijdraagt aan een positieve beleving van de leefomgeving.

Hierbij is een gezamenlijk streven:

- Een doelmatig en duurzaam beheer van de afvalwaterketen;
- inzameling en transport van afvalwater en hemelwater (riolering);
- de zuivering van het afvalwater inclusief slibverwerking.

4.2. Gewenste situatie

De belangrijkste doelstelling voor bestendig beheer en onderhoud van de riolering is het behouden van een goede kwaliteit binnen een schoon en veilig leefmilieu. Een ingreep in het rioolstelsel of door onderhoudswerkzaamheden binnen de openbare ruimte is een investering in de toekomst. Dat pleit voor duurzaamheid en standaardisatie bij de aanleg van riolering en waterpartijen, de inrichting van de openbare ruimte en de keuze van materialen. Bovendien moeten deze uitgangspunten gedurende een langere periode consequent worden volgehouden en worden vastgelegd in een inrichtingshandboek. Door vooraf rekening te houden met deze uitgangspunten, het gebruik en het beheer ontstaat er een rioolstelsel en een openbare ruimte met een lange levensduur die goed te onderhouden is. Daarvoor is een goede afstemming tussen ontwerpers en beheerders nodig en uiteraard een vakkundige uitvoering. Dit samenspel leidt tot de toepassing van eenvoudige, goed beheerbare en kwalitatief goede oplossingen.

4.3. Ambitie voor de komende planperiode

De gemeente Oisterwijk heeft de ambitie door samenwerking te streven naar een doelmatiger en klimaatbestendig waterbeheer. De nadruk ligt op de volksgezondheid en een schone en veilige opvang en verwerking van afvalwater en hemelwater. De ambitie voor de komende jaren is in samenvattende vorm beschreven in de vorm van de 3 K methode. Kwaliteit, kosten en kwetsbaarheid (kracht). Aanvullend is een aantal lokale ambities opgenomen. De ambitie voor dit V-GRP is gericht op het bereiken van de doelen uit het BAW-2011 en de lokale beleidsdoelstellingen zoals o.a. voor afkoppeling. In de meerjarenplannen van de samenwerkingsverbanden zijn meerdere doelen opgenomen om de ambities zoals hiervoor beschreven te realiseren.

Ambitie kwaliteit

- Plannen en investeringen worden (voor zover mogelijk) binnen de regio op elkaar afgestemd;
- Het geforceerd behalen van de basisinspanning wordt losgelaten;
- De deelnemers dragen bij aan gezamenlijke meet- en monitoringsprogramma's;
- Er is gebruik gemaakt van de gezamenlijke regionale uitgangspunten voor het V-GRP;
- De doelmatigheidsbesparingen mogen niet leiden tot kwaliteitsvermindering in het functioneren van de (afval)waterketen en de openbare ruimte;
- Bij de doelstellingen op het gebied van kwaliteit is duurzaamheid, in alle vormen, van groot belang;
- Naast duurzaamheid wordt klimaatontwikkeling meegenomen in de afwegingen;
- De gemeente heeft de ambitie om jaarlijks tussen de 0,5 en 1 % van het aangesloten verhard oppervlak af te koppelen;
- Binnen het kostendekkingsplan wordt rekening gehouden met investeringsbedragen voor klimaatadaptatiemaatregelen.

Ambitie kosten

- De gevolgen van het doelmatig waterbeheer blijven kostenneutraal voor de burger.
- De ambitie voor de doelmatigheidsbesparing in de afvalwaterketen is – naar rato van het inwoneraantal – ten minste de landelijke doelstelling van Bestuursakkoord water 2011;
- Gemeenten spannen zich in om door heroverweging van voorgenomen verbetermaatregelen doelmatigheidswinst te boeken;
- In het operationeel beheer liggen mogelijkheden voor besparingen door samenwerking;
- De doelmatigheidswinst wordt benut om de kostenverhogende gevolgen van klimaatontwikkelingen te compenseren;
- Iedere deelnemer is autonoom bij de planning en besluitvorming binnen zijn begroting;

Ambitie kwetsbaarheid (Kracht ontwikkelen)

- Wij beperken de nadelige gevolgen van onvoldoende beschikbare menscapaciteit;
- Wij zijn ons er van bewust dat vergrijzing en onvoldoende compensatie daarvan door instroom van nieuwkomers op de arbeidsmarkt een ernstige bedreiging is voor de continuïteit van doelmatig waterbeheer in de toekomst;
- Wij delen kennis en ervaringen actief;
- Wij dagen elkaar uit lokaal en regionaal om creatief te blijven werken aan innovatie en ontwikkeling.

4.4. Welke keuzes volgen hieruit

De belangrijkste keuzes worden bepaald door de mogelijkheden bij rioolaanleg, - vervanging of renovatie. Al deze werkzaamheden bieden mogelijkheden om te voldoen aan de genoemde ambities. In onderstaande tabel 4 zijn per soort de mogelijkheden en middelen beschreven.

Nieuwe woon/werkgebieden of herzieningen e.d.	
Waterparagraaf opstellen	Verplicht. In de waterparagraaf wordt vastgelegd hoe omgegaan wordt met water binnen het plan.
Uitgangspunten	Door Waterschap de Dommel worden uitgangspunten aangeleverd en voorgeschreven. Berekeningen worden gemaakt met de HNO-tool van het Waterschap. In tegenstelling tot Waterschap de Dommel wordt binnen Oisterwijk niet alleen gerekend met toename van verharding maar met 100 % van de nieuwe en bestaande verharding.

Afweging maatregelen	Afweging maken voor afkoppelen, bergen, vasthouden, infiltreren en/of afvoeren naar oppervlaktewater.
Systeemtype	Verbeterd gescheiden riolering is uitgangspunt/voorwaarde voor alle nieuwe gebieden.
Afvoer hemelwater	Voor infiltratievoorzieningen aan de achterzijde van de woning geldt dat deze een noodoverlaat mogen krijgen op de DWA-afvalwaterleiding. Water van de voorkant van de woning wordt alleen geaccepteerd als dit aan de oppervlakte op de erfrens wordt aangeboden (zie toelichting afkoppeling bijlage 12)
Bestaande woon/werkgebieden bij aanwezigheid van vrijvervalriolering	
Uitgangspunten opvang en verwerken hemelwater	Voor het bouwen binnen bestaande bestemmingsplannen wordt afkoppeling en aanleg van infiltratievoorzieningen op eigen terrein verplicht gesteld. Een infiltratievoorziening mag voorzien worden van een noodoverlaat. Voor infiltratievoorzieningen aan de achterzijde van de woning geldt dat deze een noodoverlaat mogen krijgen op de DWA-afvalwaterleiding van de betreffende woning. Water van de voorkant van de woning wordt alleen geaccepteerd als dit aan de oppervlakte op de erfrens wordt aangeboden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen en eisen voor oppervlakkige afkoppeling. (Zie bijlage 12.)
	In het bijzondere geval dat voorzieningen op eigen terrein niet mogelijk zijn wordt een maatwerk oplossing geboden. De kosten van deze maatwerkoplossing zijn voor rekening van de ontwikkelaar/bouwer.
Bestaand woon/werkgebied met drukriolering (voornamelijk buitengebied)	
Voorschriften lozing	Hemelwater lozen op de drukriolering is in alle gevallen verboden. Opvang, berging en infiltratie van hemelwater moet op eigen terrein gerealiseerd worden
	In het bijzondere geval dat voorzieningen op eigen terrein niet mogelijk zijn, wordt een maatwerk oplossing geboden. De kosten van deze maatwerkoplossing zijn voor rekening van de ontwikkelaar/bouwer.
Bestaande bouw binnen stedelijk gebied.	
<i>Gebieden met een (toekomstig) gescheiden rioolstelsel</i>	In gebieden met een (toekomstig) gescheiden stelsel zal de gemeente de zorgplicht in de openbare ruimte uitvoeren. Bij de aanleg van hemelwaterriolering krijgt elk perceel kosteloos een aparte hemelwateraansluiting. Water van de voorkant van de woning wordt alleen geaccepteerd als dit aan de oppervlakte op de erfrens wordt aangeboden. De perceeleigenaar die medewerking aan afkoppeling weigert krijgt de verplichting om binnen een periode van vijf jaar na aanleg van de aansluitmogelijkheid minimaal alle dakoppervlakken af te koppelen via een bovengronds afvoerende methode. Het hemelwater wordt dan afgevoerd via de hemelwaterriolering. Hiervoor is een hemelwaterverordening opgesteld. De achterkant van de woning wordt normaal niet afgekoppeld tenzij ook dit water op de perceelgrens aan de oppervlakte wordt aangeboden.
<i>Gebieden met een gemengd rioolstelsel</i>	In de gebieden met een gemengd rioleringsstelsel wordt het hemelwater ingezameld en verwerkt door de gemeente. Binnen deze gebieden zijn veel percelen aanwezig waarbij het hemelwater

	geheel of gedeeltelijk op eigen terrein verwerkt kan worden. Deze afkoppeling kan vaak met eenvoudige middelen al gerealiseerd worden. Water van de voorkant van de woning wordt alleen geaccepteerd als dit aan de oppervlakte op de erfrens wordt aangeboden zodat bij toekomstige aanleg van hemelwatervoorziening geen afzonderlijke aanpassingen meer noodzakelijk zijn.
	Percelen die aan een (zak)sloot of duiker liggen kunnen eenvoudig het afvloeiende hemelwater in het oppervlaktewater brengen; Percelen met een groot terreinoppervlakte kunnen het water eenvoudig op eigen terrein verwerken; Bij verbouwingen worden voorschriften gegeven voor het verwerken van het hemelwater; Voor al deze gevallen wordt een maatwerkoplossing toegepast.
	Van de perceeleigenaar wordt verwacht dat binnen vijf jaar na vaststelling van het V-GRP tenminste het dakoppervlak van een woning die binnen de bovenstaande mogelijkheden valt wordt afgekoppeld. Water van de voorkant van de woning wordt alleen geaccepteerd als dit aan de oppervlakte op de erfrens wordt aangeboden

Tabel 4 – beleidsuitgangspunten water

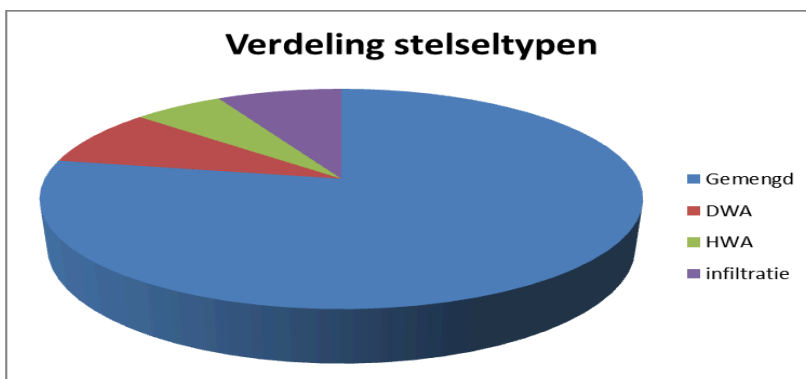
In grote lijnen zijn de mogelijkheden voor het duurzaam verwerken van hemelwater in tabel 4 benoemd. Uitzonderingen op deze regel zijn over het algemeen de locaties waar door te zware verkeersbelasting en saneringsgebieden geen afvoer van hemelwater aan de oppervlakte mogelijk is. Hiervoor worden maatwerkvoorschriften toegepast.

De komende jaren wordt onderzocht op welke manieren water vanaf de particuliere percelen aan de oppervlakte aangeboden kan worden zonder op bezwaren te stuiten van bewoners/ gebruikers.

5.0. Huidige situatie

5.1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de belangrijkste stelselkenmerken van het stedelijk watersysteem, het functioneren van het stelsel en de algemene kwaliteitstoestand. De afbeelding laat zien hoe de verschillende stelseltypen binnen de gemeente zijn verdeeld.

Afbeelding 3 –
verdeling stelseltypen

5.2. Huidige situatie

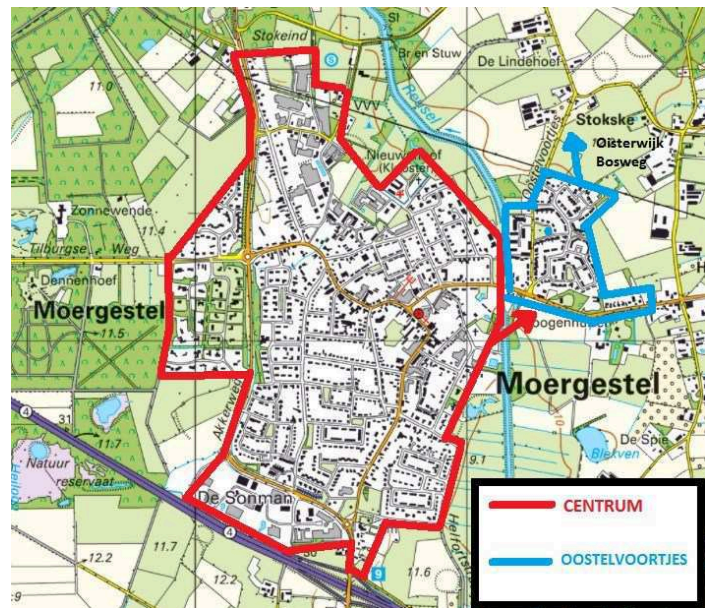
Kenmerken Stedelijk (afval)water (drie kernen)

Type	Omvang
Vrijvervalriolering	155,9 km
Gemengde riolering	121,3 km
Vuilwater riolering	13,2 km
Hemelwater riolering	9,0 km
Infiltratieriolering	12,4 km
Kolken	9.320 st
Drukriolering (leidingen)	52,0 km
Drukriolering (pompunits)	305 st
Hoofdgemalen (Pompputten)	11 st
DWA	8 st
HWA	3 st
Persleidingen	1.030 m1
Randvoorzieningen:	6 st
Gesloten beton bergbezinkbassins	3 st
Bergbezinkleidingen	250 m1
Flexibele bassins	1 st
2 ^e fase voorzieningen (open bassins)	1 st
Lozingspunten	21 st.
Overstorten gemengde en verbeterd gescheiden stelsels (VGS)	19 st
Uitlaten hemelwaterstelsels	12 st
Infiltratievoorzieningen	41 st
Kelders	7 st
Open infiltratievoorzieningen	34 st

Tabel 5 - Kenmerken stedelijk watersysteem

Moergestel

Het systeem van Moergestel is opgebouwd uit meerdere kleine onderbemaalingsgebieden. In die gebieden wordt het afvalwater via een gemaal overgepompt naar het rioleringsysteem van een andere buurt. Op enkele plaatsen wordt het afvalwater uit het buitengebied met gemaaltjes in het hoofdstelsel van de kern Moergestel gepompt. Tenslotte wordt het water van het centrum gebied van Moergestel via het gemaal bij 't Brieltje overgepompt naar het stelsel in de wijk Oostelvoortjes. Het afvalwater wordt vanuit die wijk door het Waterschapsgemaal bij de Kriekenakker overgepompt naar het stelsel van de kern Oosterwijk. Het overname punt ligt in de rioleringsput bij de Bosweg (kern Oosterwijk)net ten noorden van de Achterste Stroom.

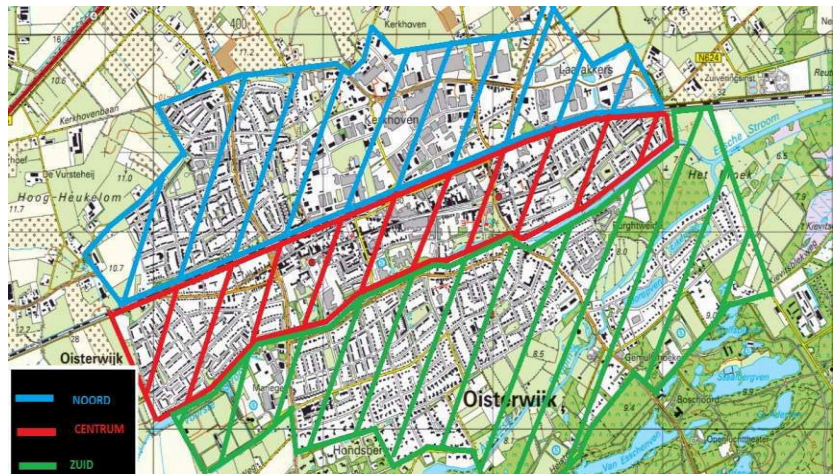

afbeelding 4 rioolgebieden Moergestel

Oosterwijk

In de kern Oosterwijk gaat het transport van afvalwater hoofdzakelijk via vrij verval transportleidingen. Zuidelijk van de Achterste stroom wordt het afvalwater getransporteerd vanaf de Bosweg langs de Achterste Stroom tot de Gemullehoekenweg bij de brug. Daar loopt het transportriool via het terrein van (voorheen) Rasa Senang en de Patrijslaan naar het stelsel bij het Klompven en Eikenven. Via de Gaspeldoornstraat wordt het afvalwater verder getransporteerd langs het bergbezinkbassin via een zinker onder de Essche stroom naar de verzamelleiding richting de RWZI. Op enkele plaatsen wordt het water uit het drukrioolstelsel in het vrijvervalstelsel overgepompt. Vanaf de Rosep wordt het water uit het zuidelijke woongebied met een persleiding getransporteerd naar en geïnjecteerd op het vrij vervalstelsel bij de Gemullehoekenweg.

Het centrum gebied tussen de spoorlijn en de Achterste Stroom voert voornamelijk via de Groenstraat, Burg. Canterslaan, Terburghtweg af naar de verzamelleiding in het verlengde van de Nic. Van Eschstraat. Op deze verzamelleiding komt het water vanuit Moergestel en het zuiden. De leiding gaat daarna onder de spoorlijn door en gaat samen met de transportleiding vanuit het noorden naar de zuivering.

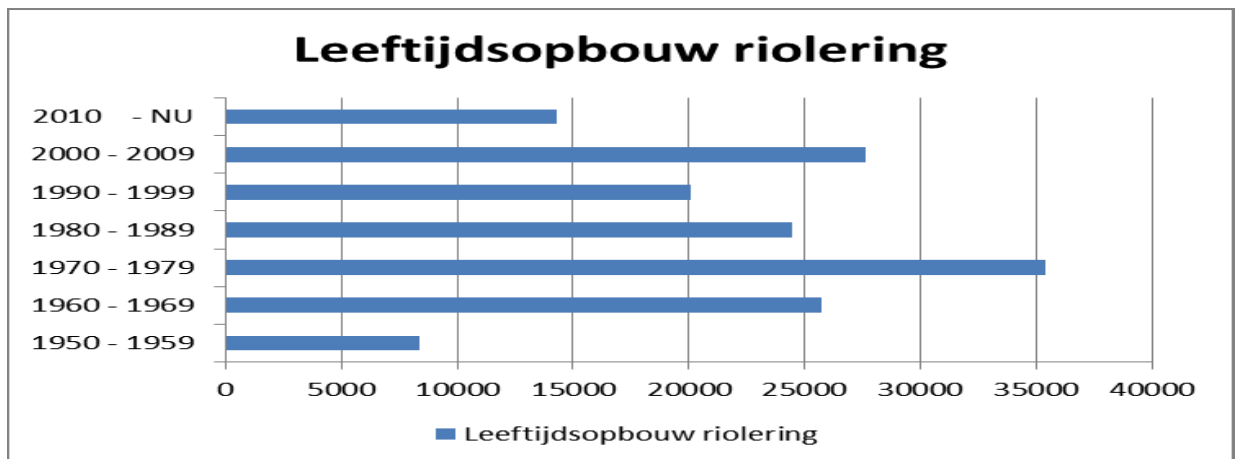

Afbeelding 5 – rioolgebieden kern Oosterwijk

Het noordelijk deel van de kern Oosterwijk voert af via het transportriool in de Zoom, de Lange Kant, Sprendlingenstraat en de Laarakkerweg naar de zuivering.

Heukelom

Het stelsel van Heukelom bestaat uitsluitend uit drukriolering. Bijna alle strengen van de drukriolering voeren af naar de riolering in Berkel-Enschot. Het afvalwater wordt vandaar verder verwerkt in de zuivering Tilburg-Noord. Een klein gedeelte loost via de riolering van Pannenschuur op het stelsel van de kern Oisterwijk. De afgelopen jaren is het stelsel op een aantal plaatsen aangepast aan de eisen. Een overzicht van de ligging en kenmerken van de lozingspunten is opgenomen in bijlage 6. Het afvalwater uit de volledige gemeente Oisterwijk wordt, behoudens een gedeelte van Heukelom, gezuiverd op de rioolwaterzuivering Haaren. Deze zuivering is in beheer bij Waterschap De Dommel.

Afbeelding 6 : Leeftijdsopbouw vrijverval riolering (DWA en HWA) in m1

Kenmerken hemelwater

In de gemeente is circa 21,4 km hemelwaterriolering aanwezig (tabel 5) Daarnaast zijn specifieke hemelwatervoorzieningen aanwezig in de vorm van open infiltratievoorzieningen en infiltratiekelders. In totaliteit is circa 35,5 hectare verhard oppervlak aangesloten op hemelwaterriolering, daarnaast is nog circa 139,5 ha aangesloten op de gemengde riolering. In totaal is ca. 20 % van het aangesloten verhard oppervlak afgekoppeld in de periode van 1995 tot en met 2014.

Kenmerken grondwater

Slechts op enkele plaatsen in de gemeente zijn ontwateringsvoorzieningen aanwezig, bijvoorbeeld in Pannenschuur waar drainage loost op het Waterschapsgemaal aan de noordkant. De gemeente beschikt over een grondwatermeetnet. Grondwatermetingen worden tweewekelijks uitgevoerd. In samenwerking met gemeentes uit de Meierij worden metingen gecombineerd en uitgewisseld vanaf 2015/2016.

Kenmerken oppervlaktewater

Het belangrijkste oppervlaktewater binnen de gemeente wordt gevormd door de beken:

- De Voorste Stroom;
- De Reusel / Achterste Stroom;
- De Rosep;
- De Beerze.

En (uiteraard) de vennen.

Het onderhoud van deze wateren is voor Waterschap de Dommel en, voor de meeste vennen, Natuurmonumenten en Brabants Landschap. Daarnaast bevindt zich in de gemeente nog een groot aantal kleinere watergangen en bermsloten. De gemeente onderhoudt 108 km bermsloten. De gemeente is verder verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van de infiltratievoorzieningen en peilregulerende wateren zoals Klompven en Eikenven. Voor die twee

laatste waterpartijen is de komende jaren groot onderhoud noodzakelijk in de vorm van baggeren. Voor wateren van bovenregionaal belang kan het waterschap ook het onderhoud uitvoeren.

5.3 Toetsing huidige situatie

Functioneren Stedelijk afvalwatersysteem

De activiteiten ten aanzien van het afvalwatersysteem dragen voornamelijk bij aan de doelen 'Beschermen volksgezondheid', 'Voorkomen milieuoverlast', 'Voorkomen langdurige lozingsbeperking' en 'Voorkomen instortingsgevaar'.

De gemeente voldoet aan deze doelen:

- Voor zover bekend geen ongewenste emissies tenzij bij calamiteiten,
- Geen volksgezondheidsproblemen;
- Geen onveilige (verkeers)situaties als gevolg van disfunctioneren van de riolering;
- pompstoringen worden tijdig opgelost.

Aandachtspunten zijn:

- het implementeren van een incidentenplan en het uitvoeren van praktijkmetingen bij de overstortlocaties;
- Door middel van het gemalenbesturingssysteem, meldlijn buurtbeheer, metingen en het basisrioleringsplan wordt steeds meer inzicht verkregen in het functioneren van het afvalwatersysteem. Uit de praktijkwaarnemingen blijkt dat het afvalwaterstelsel in zijn algemeenheid goed functioneert. Voorkomende pompstoringen worden tijdig opgelost. De overstortberekeningen zijn gebaseerd op het Basis Riolerings Plan (BRP) van 2006;
- Op basis van het BRP (2006) toetst waterschap De Dommel of de uitworp van het rioolstelsel op het ontvangende oppervlaktewatersysteem voldoet aan de normen. Het BRP wordt gewoonlijk om de 10 jaar herzien. De ontwikkelingen door het BAW 2011 en (lokaal) de bouwpijl geven aanleiding om in 2015 het BRP 2006 te herzien.

Functioneren hemelwatersysteem

Tijdens de afgelopen planperiode heeft een aantal forse neerslaggebeurtenissen plaatsgevonden, waaronder de meest recente op 28 juli 2014. Met name deze neerslaggebeurtenis heeft regionaal tot aanzienlijke schade en overlast geleid. Voorbeelden uit buurgemeenten zijn: ontruiming van een verzorgingstehuis, ontoegankelijkheid van een ziekenhuis en uitval van elektriciteit. Binnen Oisterwijk zijn op enkele locaties water op straat situaties ontstaan.

De belangrijkste zijn:

- De Zoom/Mark;
- Heusdensebaan/Haareneweg/Sprendlingenstraat;
- Bij de Scheepersdijk is, met name door verkeersbewegingen, water in een sousterrain binnengelopen.

Daarnaast zijn nog enkele kleinere meldingen binnengekomen. Recent is bij langdurige regen ook weer een water op straat situatie geregistreerd in de Krijtstraat Moergestel. Gezien de omvang van de neerslaggebeurtenissen en de beperkte overlast kan worden geconcludeerd dat het rioolsysteem over het algemeen goed functioneert. Voor de Scheepersdijk en de Zoom worden verbetermaat-regelen opgenomen in de planning voor de komende

5 jaren. Voor de Heusdensebaan en de Haareneweg zijn al maatregelen uitgevoerd in het gebied Kerkhoven. De problemen ontstaan daar vooral door de lagere ligging van de woningen aan de achterzijde ten opzichte van het wegpeil. Dit kan alleen opgelost worden door aanpassingen van de woningsystemen op eigen terrein. Voor de Krijtstraat zal de situatie pas verder verbeteren als bij een rioolvervanging ook een infiltratievoorziening aangelegd wordt.

Functioneren grondwatersysteem

De activiteiten ten aanzien van het grondwatersysteem dragen voornamelijk bij aan het doel 'Voorkomen grondwateroverlast'. De gemeente voldoet grotendeels aan deze doelen. Op enkele locaties worden af en toe overschrijdingen gemeten in relatie tot de vastgestelde uitgangspunten. Bij toekomstige werkzaamheden zal op die locaties bekeken worden of en welke maatregelen genomen kunnen worden om het functioneren te verbeteren.

Kern Oisterwijk
Dille (boven de grens van 0,50 m1 -MV)
Bevrijdingsplein (boven de grens van 0,70 m1 -MV)
W. de Zwijgerlaan (boven de grens van 0,50 m1 -MV)
Frans Halsstraat (boven de grens van 0,70 m1 -MV)
Klompven (boven de grens van 0,70 m1 -MV)
Eikenven (boven de grens van 0,70 m1 -MV)
Schout Coomansstraat (boven de grens van 0,70 m1 -MV - kwelgebied)
Kern Moergestel
Oostelvoortjes (net op de grens van 0,70 m1 - MV)
Past. De Louwstraat (net op de grens van 0,70 m1 - MV)

Tabel 6 locaties met geringe grondwateroverlast

Functioneren oppervlaktewatersysteem

Waterschap De Dommel is beheerder van het oppervlaktewatersysteem in de gemeente. De doelen hiervoor zijn vastgelegd in het Waterbeheerplan 'Krachtig water' en hebben betrekking op droge voeten, voldoende water, natuurlijk water, schoon water, schone waterbodembodem en mooi water. Waterschap de Dommel stelt samen met andere Waterschappen een nieuw waterbeheerplan op, waarin deze doelen worden geëvalueerd.

De gemeente Oisterwijk beheert een aantal open infiltratievoorzieningen. Eikenven en Klompven zijn in feite grondwaterregulerende voorzieningen. Door jarenlange bladval en afsterving van bijv. waterlelies e.d. is met name het Klompven zeer sterk en het Eikenven in iets lichtere mate dichtgeslibd. In de planning voor de komende jaren wordt rekening gehouden met baggerwerkzaamheden voor deze locaties. Voor de overige locaties is een Beheer en Onderhoud Richtlijn (BOR) opgesteld.

Uitgangspunt voor het beheer en onderhoud van de infiltratievoorzieningen is "natuurlijk beheer". Daarmee wordt bedoeld dat natuurlijke begroeiing zoals biezzen, riet (in beperkte mate)

en andere inheems voorkomende water en oeverbeplanting de kans krijgt om te ontwikkelen. De beplanting speelt een belangrijke rol bij het zuiver houden van het water. Stagnant water in een poel zonder beplanting wordt al snel dood water met alle daarbij horende problemen zoals bijvoorbeeld (blauw)alg, afstervend blad enz. Daardoor kan een hinderlijke geur ontstaan en vooral een zeer onaantrekkelijk beeld in de omgeving.

Het vasthouden van water in infiltratievoorzieningen is tegenstrijdig met de functie. Afhankelijk van de grondwatersituatie kan een voorziening droog vallen. Deze situatie wordt op enkele plaatsen (Reli en Gasthuisstraat) als ongewenst en hinderlijk ervaren. Niet toevallig zijn dit de locaties waar gebouwen en infiltratievoorzieningen tegen elkaar aan liggen. In beide gevallen zijn de ontwikkelaars vooraf geïnformeerd dat het geen siervijvers zouden worden. Achteraf blijken de bewoners van die keuzes niet op de hoogte.

Vanuit de Beheer- en onderhoud Richtlijn 2015 (BOR-2015) wordt onderzocht welke maatregelen bij kunnen dragen aan een beter functioneren van deze voorzieningen.

6.0 Strategie en maatregelen

6.1 Inleiding

De manier waarop de gestelde doelen worden behaald is uitgewerkt in strategie en maatregelen. Daarbij is onderscheid gemaakt in de drie zorgplichten en oppervlaktewater.

Het opstellen en uitvoeren van de plannen is een lokale gemeentelijke aangelegenheid. Maar juist op uitwerkings- en uitvoerend niveau is samenwerking mogelijk in de vorm van kennisdelen en gezamenlijk aanbesteden/uitvoeren van leveringen, diensten en werken. Het uitwerken van maatregelen en een regionale planning maakt het mogelijk om afstemming te vinden en samen te werken. De strategie binnen dit V-GRP is om, naast de lokale doelen, zoveel mogelijk de regionale doelen te volgen en uit te werken. De stand van zaken van het V-GRP wordt jaarlijks geëvalueerd binnen de operationele programma's.

6.2 Opgave

Klimaatverandering leidt tot grotere en heftiger buien en langere perioden van droogte. Dit vraagt om aandacht voor een veerkrachtig watersysteem en een robuuste (afval)waterketen. Naast maatregelen in het rioolstelsel zijn ingrijpende ruimtelijke maatregelen in het stelsel van beken en rivieren noodzakelijk. Bij strategische en tactische besluiten wordt door gemeente en waterschap steeds vaker samengewerkt. Daarbij wordt een transparante afweging van belangen en kosten gemaakt. Dit in relatie tot de feitelijke bijdrage van maatregelen aan het voorkomen van wateroverlast (klimaat) en de kwaliteit van het oppervlaktewater (de leefomgeving). Samen zetten wij ons in voor het doel:

“een mooi, veilig, schoon, gezond en duurzaam beheer van het watersysteem en de waterketen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten”

Stedelijk afvalwater

De kijk op het stedelijk afvalwater is aan het veranderen. Tot voor kort werd al het afvalwater gezien als afvalstof die, met het oog op de volksgezondheid, snel uit onze directe leefomgeving verwijderd werd. Dit beeld is veranderd.

In afvalwater zitten nuttige grondstoffen en energie die kunnen worden (her)gebruikt.

Inzameling afvalwater

In de Wet Milieubeheer (artikel 10.33) is de verplichting opgenomen om een gemeentelijke voorziening aan te bieden voor het inzamelen van afvalwater. Als de aanleg van riolering niet doelmatig is, wordt de lozer zelf verantwoordelijk om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de lozing. De gemeente heeft meer dan voldoende inzicht in de toestand van de riolering. Het inzicht in het functioneren van de riolering wordt nog vergroot door metingen en meldingen uit de samenleving. Op basis van een in 2015 te actualiseren basisrioleringsplan worden, als dat noodzakelijk is, verbetermaatregelen opgesteld.

Emissiereductie

De gemeente wil ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater beperken. Ongewenste emissies kunnen ontstaan door overstortend rioolwater, lekkages in rioleringen en niet of foutief aangesloten panden. Tot voor kort was de basisinspanning het aangewezen instrument om aan de minimale eisen te voldoen. In hoofdlijnen wordt het beleid uit de vorige planperiode doorgezet, maar nu met de belangrijke voorwaarde dat doelmatigheid in het kader van het BAW-2011 voorop staat.

In het afvalwater bevinden zich grote hoeveelheden fosfaat en stikstof. In een tijd waar de druk op de beschikbare voorraden grondstoffen en energie groot is, kunnen binnen de afvalwaterketen nog veel van deze grondstoffen worden teruggewonnen. Alleen door de afvalwaterketen als één geheel te zien, zijn initiatieven op dit gebied mogelijk. Bijkomend effect is dat deze duurzame ontwikkelingen ook een bijdrage kunnen leveren aan de emissiereductie. Tijdens de looptijd van het V-GRP worden de ontwikkelingen op het gebied van terugwinning op de voet gevolgd. Alle afspraken van het Afvalwaterakkoord zijn intussen afgerond. Tijdens de looptijd van dit V-GRP wordt in overleg met Waterschap de Dommel bekeken of een nieuw Afvalwater Akkoord gewenst is.

Hemelwater

Scheiding hemelwater en afvalwater

Afkoppelen is geen doel op zich binnen de gemeente. Door afkoppelen wordt het functioneren van de afvalwaterriolering en de werking van het zuiveringsproces sterk verbeterd. Er ontstaat minder overstort van verontreinigd water naar oppervlaktewater. Het verkleinen van het aangesloten verhard oppervlak heeft meerdere voordelen, zoals:

- het verbeteren van het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de riolering;
- het tegengaan van verdroging, water houden waar het valt;
- het niet onnodig transporteren van regenwater (energie) en;
- ontlasten van de RWZI (energie en beter zuiveringsrendement).

In gebieden met een (verbeterd) gescheiden rioolstelsel moet hemelwater op het hemelwaterstelsel aangesloten zijn of op het perceel geïnfilteerd worden.

Bestaande situaties

In de gebieden met een gemengd stelsel wordt het overtollige hemelwater grotendeels afgevoerd via dit stelsel. De gemeente wil in gebieden die daar geschikt voor zijn, waterstromen scheiden bij de bron.

Bestaande situaties openbaar gebied

Bij aanpassingen aan het rioolstelsel en soms bij aanpassingen aan de openbare ruimte wordt de aanleg van infiltratievoorzieningen opgenomen op die locaties waar afkoppeling zinvol en doelmatig is. Activiteiten in de openbare ruimte worden getoetst op mogelijke afstromingsproblemen. Hiermee anticiperen wij op de klimaatontwikkelingen. Waar mogelijk worden open infiltratievoorzieningen gerealiseerd.

Bestaande situaties particulier terrein

Afkoppelen van particulier terrein is van toepassing wanneer bijvoorbeeld bij rioolvervanging een berging-/infiltratievoorziening op gemeentegrond wordt aangelegd maar wordt niet direct financieel gestimuleerd. De gemeente levert een extra inspanning door de bewoners te ontzorgen met een HWA afkoppeling. Daarbij wordt hoofdzakelijk oppervlakkig aanbieden van hemelwater op de perceelgrens geaccepteerd. Bij grote aanpassingen van verhardingen op eigen terrein of vernieuwbouw e.d. kan de eigenaar van het betreffende perceel verplicht worden op eigen terrein infiltratievoorzieningen aan te leggen. Regels daarvoor zijn opgenomen in de aansluitverordening (bijlage 11) en de notitie afkoppeling (Bijlage 12).

Nieuwe situaties

Voor nieuwbouw (en herbouw) geldt dat het afvalwater en hemelwater gescheiden moet worden ingezameld. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de bouw van woningen, bedrijven of de aanleg van parkeerterreinen en wegen, neemt de hoeveelheid verharding (verhard oppervlak) vaak toe. Het is belangrijk dat deze verhardingstoename niet leidt tot een versnelde afvoer van het regenwater. De ontwikkeling dient 'hydrologisch neutraal' te zijn. Dit kan door bijvoorbeeld de aanleg van een waterbergingsvoorziening. Het regenwater wordt daarin langer vastgehouden, dat voorkomt wateroverlast. Hieraan stelt de gemeente een aantal eisen. (zie bijlage 14).

Wateroverlast en waterhinder

Waterhinder in de zin van water op straat waarbij geen directe schade optreedt, wordt als acceptabel gezien. Dat geldt ook voor tijdelijke hinder (stremming van straten en tunnels en ondergelopen parken). Om dit streven te bewerkstelligen hanteert de gemeente technische uitgangspunten voor het ontwerp van de riolering en infiltratievoorzieningen. Van wateroverlast is sprake als water vanuit de openbare ruimte afstroomt naar particulier terrein, over de drempel van woningen of panden naar binnen en daar schade veroorzaakt. Het vloerpeil van panden moet daarbij altijd hoog genoeg boven het wegpeil liggen. Alleen het afkoppelen van aangesloten verhardingsoppervlakken is bij nog hevigere buien niet altijd voldoende om overlast en schade te voorkomen.

Dit komt omdat de capaciteit van de riolering eindig is en de riolering niet onbeperkt kan worden vergroot. Uitgangspunt daarom is om naar mogelijkheden te zoeken om bovengrondse berging c.q. afvoer te creëren en daarmee overlast of schade te voorkomen. Er is een differentiatie gemaakt naar de toelaatbare frequentie van water op straat, met onderscheid tussen hinder, kortdurende overlast of extreme(re) overlast/schade. De betekenis van hinder, overlast en schade in deze context is weergegeven in tabel 7.

Vorm	Toelichting
Hinder	Kortdurend water op straat van geringe omvang (15-60 min)
Overlast	Ernstige hinder (zoals afvalwater op straat of stremming van een hoofdweg) en forse hoeveelheden water op straat. Bij particulier evt. ook inpandig
Schade	Kort- of langdurend water op straat van een dusdanige omvang dat er schade aan eigendommen optreedt en/of er essentiële (gebruiks-) functies uitvallen

Tabel 7 Algemene omschrijving gradaties water op straat en acceptatieniveau

Grondwater

Inspanningsverplichting

De zorgplicht voor grondwater is binnen bestaande bebouwde gebieden een inspanningsverplichting, geen resultaatsverplichting. Hoewel de gemeente aanspreekpunt is voor grondwateroverlast binnen stedelijk gebied, geldt de inspanningsverplichting ook voor particulieren. Van perceeleigenaren wordt verwacht dat ze de gemeente benaderen voor informatie of meldingen. Particulieren kunnen grondwateroverlast vaak zelf voorkomen door drainage op het eigen terrein aan te leggen of door bouwkundige aanpassingen te realiseren. De gemeente Oosterwijk beschikt over een uitgebreid meetnet om basisgegevens over de grondwaterstand te verzamelen en eventuele veranderingen te signaleren

Aanpak grondwaterproblemen

De gemeente doet, op basis van meldingen, onderzoek naar ernst, omvang en oorzaken van eventuele grondwateroverlast. Ook worden daar waar nodig drainagesystemen aangelegd in combinatie met rioolvervangingen en of andere werkzaamheden in de openbare ruimte. In nieuwbouwsituaties wordt rekening gehouden met hoog grondwater door waterdichte kelders of kruipruimteloos te bouwen. Door een hoge grondwaterstand komen soms andere voorzieningen met de voeten in het water te staan. Denk aan huisaansluitingen, fundatie van wegen en het kabel- en leidingentracé.

Binnen de gemeente Oisterwijk zijn er op dit moment maar enkele locaties (tabel 6) waar sprake is van een iets verhoogde grondwaterstand t.o.v. het streefpeil. Er worden geen afzonderlijke maatregelen opgenomen. Bij werkzaamheden voor toekomstige aanpassingen wordt op basis van de dan beschikbare mogelijkheden bekeken of aanpassingen mogelijk en/of zinvol zijn.

Bronneringen

Bij een bronnering wordt grondwater aan de bodem onttrokken om de grondwaterstand tijdelijk te verlagen. Zo kunnen werkzaamheden, zoals de aanleg van bouwwerken, kabels en leidingen, droog worden uitgevoerd. Voor lozing van bronneringswater op de riolering geldt dat de gemeente bevoegd gezag is. Uitgangspunt is dat schoon bronneringswater niet op het vuilwaterriool wordt geloosd, maar terug wordt gebracht in de bodem of afgevoerd wordt naar oppervlaktewater. In de praktijk zal dit echter niet altijd mogelijk zijn. In dit geval kan onder voorwaarden toestemming verleend worden om op het riool te lozen. Daarbij wordt een maximale hoeveelheid van 10 m³ per uur gehanteerd per lozing.

Oppervlaktewater

De gemeente sluit zoveel mogelijk aan bij de opgaven die waterschap De Dommel zich heeft gesteld. Voor de gemeente zijn enkele aspecten uit het Waterbeheerplan van belang. Op hoofdlijnen wordt samen gewerkt aan een mooi, veilig, schoon en een gezond watersysteem.

Gezonde Natuur

De Europese kaderrichtlijn Water vereist dat de lidstaten streven naar een goede chemische en ecologische toestand in alle oppervlaktewateren. De doelen en de maatregelen voor de kaderrichtlijn Water zijn opgenomen in het stroomgebied beheerplan Maas. Door natuurvriendelijk inrichten en beheren van de oevers en de bodem wordt de biologische toestand van het water sterk verbeterd. Dat geldt niet alleen voor het oppervlakte water buiten de bebouwde kom, maar ook voor het stedelijk water binnen de gemeenten.

Watertoets

Bij nieuwe ruimtelijke plannen wordt de aanleg van nieuw aan te leggen oppervlaktewater opgenomen. Dit water krijgt binnen de plannen op een natuurlijke wijze een plaats. Aanwezige kansen om bestaand oppervlaktewater natuurlijker in te richten worden benut.

Het waterschap toetst -voorafgaand aan de besluitvorming- of infrastructurele werken en andere ruimtelijke activiteiten gevolgen hebben voor het realiseren van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water (conform Artikel 4.7 van de KRW).

Mooi water

Het maaibeheer beïnvloedt de ecologische kwaliteit van oevers. Met name de manier van maaien en het tijdstip is van belang. Dit gedifferentieerd maaibeheer of aangepast beheer wordt waar mogelijk afgestemd met het maaibeheer van het waterschap en op de verschillende functies van een oever. In de beheer- en onderhoudsrichtlijn (BOR-2015) is voor alle waterpartijen en -gangen in beheer bij de gemeente hiervoor een onderhoudsmaatregel opgenomen. (Zie bijlage 17).

Schoon water

In langdurig stilstaand stedelijk water kan blauwalg in warme perioden de overhand krijgen. De waterschappen helpen de gemeenten bij het bestrijden van de blauwalg. De locaties moeten dan wel belangrijk zijn voor recreatie, beleving van de ruimte of een andere belangrijke maatschappelijke waarde hebben.

Stedelijk water kan door een aantal oorzaken verontreinigd worden of dichtslibben. Dit kan zijn:

- Bladval en afstervende waterplanten;
- toevoer van verontreinigd water;
- overstorten in de stad;
- poep van honden en vogels;
- grote hoeveelheden "brood voor de eendjes".

Veel partijen zijn betrokken bij het schoner maken van de stadswateren. Gemeenten nemen maatregelen om de overlast door vogels en honden te voorkomen. Het waterschap voert soms beheer, onderhoud en herstel van het (gemeentelijk) watersysteem uit. Als de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud van de stadswateren, horen ook baggerwerkzaamheden bij die taak. Binnen de gemeente Oisterwijk geldt dit laatste voor het Klompven en Eikenven.

Veilig water

Watergangen zijn voor Nederland onmisbaar om gebieden te draineren, irrigeren of producten te transporteren. Maar het water mag geen gevaar vormen voor in eerste instantie de burgers en daarnaast onze cultuurgronden of het stedelijk gebied. De waterschappen hebben de taak om de waterkeringen vitaal te houden. Door klimaatverandering zullen ook op langere termijn regelmatig maatregelen nodig blijven.

In Pannenschuur Buiten is in het Jacques Kieft park samen met bewoners een combinatie ontstaan tussen water, groen en spelen. Daarbij is met bewoners een principe afspraak gemaakt dat zij ook actief bijdragen aan het kleine onderhoud. Een goed voorbeeld van burger participatie.

Zuivering van stedelijk afvalwater

De afvalwaterketen en in het bijzonder de zuivering heeft van oudsher het primaire doel de volksgezondheid te beschermen via een veilige afvoer en verwerking van afvalwater.

In de komende decennia is het anticiperen op klimaatverandering en het vergroten van duurzaamheid leidend bij de verdere ontwikkeling van de (afval)waterketen.

Voor de langere termijn zijn de uitgangspunten:

- Piekemissies vanuit de waterketen zijn dusdanig gereduceerd dat ze het bereiken van de KRW doelen niet in de weg staan. De 4M-aanpak is hierbij leidend: Meten, Modelleren, Maatregelen en Monitoren op basis waarvan de benodigde maatregelen worden onderbouwd.
- Voor de zuiveringsinrichtingen wordt bij nieuwbouw of grootschalige renovatie afgewogen welke stappen realiseerbaar zijn in termen van terugwinning van grondstoffen en energie uit het afvalwater.

6.3 Strategie

Afvalwater

Afvalwater wordt gezien als potentiële bron van nuttige grondstoffen, energie en water, geschikt voor hergebruik.

Aanleg bij nieuwe bebouwing

Bij aanleg van grootschalige nieuwbouw, zoals een complete wijk, is de aanleg van een (verbeterd) gescheiden stelsel voorgeschreven. Het huishoudelijk afvalwater wordt separaat van hemelwater ingezameld en afgevoerd naar een geschikte zuiveringslocatie. Wanneer sprake is van een nieuwe lozing in het buitengebied, vindt er een afweging plaats of het doelmatig is deze te rioleren. Het is noodzakelijk om een herberekening uit te laten voeren van de huidige capaciteit van het drukrioleringsstelsel.

Aanleg/renovatie bij bestaande bebouwing.

Binnen bestaande gerioleerde gebieden wordt een afgewogen keuze gemaakt tussen vervanging of relining op basis van de daarvoor vastgestelde beleidsnotitie (bijlage 13). De keuze voor aanleg van hemelwaterinfiltratie voorzieningen kan de methode van renovatie beïnvloeden. Bij vervanging van drukrioolstelsels en IBA's wordt opnieuw beoordeeld wat de meest doelmatige manier van verwerken of lozen van afvalwater is. Hierbij worden niet alleen de vervangings- maar ook de beheerkosten in de beoordeling meegenomen.

Hemelwater

Aanleg bij nieuwe bebouwing

Bij nieuwe bebouwing wordt hydrologisch neutraal gebouwd. Elke verslechtering in kwantitatieve zin moet gecompenseerd worden. In het geval van de gemeente betekent dit veelal het aanleggen van retentie. Waar mogelijk wordt gekozen om afvloeiend hemelwater zichtbaar in te zamelen, te bergen en/of af te voeren op basis van de beleidsnotitie afkoppelen (bijlage 12). Een voorbeeld hiervan is de aanleg van oppervlakkige huisafvoeren, ondergrondse berging of andere vormen van retentievoorzieningen. De bronaanpak is leidend.

Aanleg bij nieuwe bebouwing als inbreidingslocatie

In tegenstelling tot de hydraulische beleidsregel van de waterschappen bij een nieuwe situatie wordt het hemelwater afgekoppeld voor de totale verharde oppervlakte. Dus ook de reeds bestaande verharding wordt meegenomen in de berekeningen. Hierdoor wordt ook de volledige verantwoordelijkheid voor particulieren volgens de Waterwet bij de particulier neergelegd. Het hemelwater wordt zoveel mogelijk in het plangebied geïnfiltreerd. Is dat niet mogelijk dan wordt, volgens de voorkeursvolgorde, het hemelwater verwerkt volgens de trits:

- Opvangen;
- vasthouden/bergen;
- hergebruik;
- infiltreren;
- afvoeren naar oppervlaktewater.

Als dit alles niet mogelijk is op eigen terrein wordt de zorgplicht overgenomen door de gemeente Oisterwijk. De kosten voor de opvang en buffering van het water worden dan volledig doorberekend.

Aanleg/vervanging bij bestaande bebouwing

Bij aanpassingen aan de riolering bij bestaande bebouwing wordt per project overwogen of verhard oppervlak afgekoppeld wordt van de gemengde riolering. Het is niet vanzelfsprekend dat bestaande verharding wordt afgekoppeld van de gemengde riolering, maar alleen wanneer het doelmatig is. Dit speelt met name bij herinrichting en/of rioolvervangingen. Hierbij wordt ook gekeken of hemelwater via het openbaar terrein afgevoerd of gebufferd kan worden bij extreme neerslag.

Bij afkoppeling wordt rekening gehouden met de bijdrage aan eventuele (grond)wateroverlast, de KRW en mogelijke relaties met andere infrastructurele werken. De gemeente verlangt van een eigenaar dat bij aanpassingen in de bestaande bebouwde omgeving hemelwater op eigen terrein verwerkt wordt. Hierbij wordt een nog vast te stellen hemelwaterverordening leidend.

Grondwater

Aanleg bij bestaande bebouwing

Voor grondwater heeft de gemeente de strategie om met maatregelen zoveel als mogelijk aansluiting te vinden bij geplande rioolreconstructies. Indien het vermoeden bestaat dat er structureel grondwateroverlast is worden hiervoor (na onderzoek) maatregelen getroffen. In slechts incidentele gevallen zullen solitair ontwateringsvoorzieningen worden aangebracht.

Aanleg bij nieuwe bebouwing

Bij de aanleg van nieuwe bebouwing worden zo min mogelijk ontwateringmiddelen toegepast. Waar mogelijk zal gekozen worden voor het ophogen van terreinen om de ontwateringsdiepte op acceptabel niveau te houden. Voor nieuwe bebouwing wordt uitgegaan van het volgende uitgangspunt:

GHG 0,70 m1 –MV met een overschrijdingskans van maximaal 4 weken p/jr. 0,50 - MV

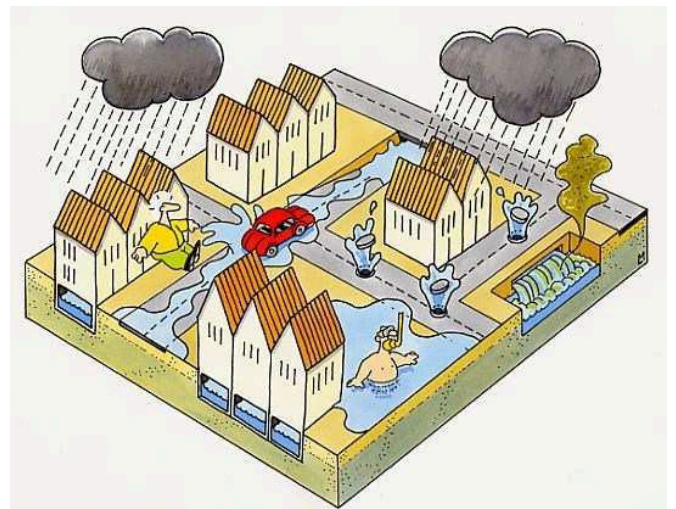
Oppervlaktewater

Het beheer en onderhoud van oppervlaktewateren is maar voor een deel een gemeentelijke zaak. De gemeente heeft een groot aantal watergangen, enkele vennen en open infiltratievoorzieningen in eigendom, onderhoud en beheer. Hiervoor is een Beheer en Onderhoud richtlijn opgesteld (BOR-2105). Voor Eikenven en Klompven zijn ramingen opgenomen voor baggerwerk.

6.4 Maatregelen

Aan de hand van de resterende werkzaamheden uit het vorige V-GRP en de nieuwe doelen uit het BAW-2011 is een aantal maatregelen te benoemen. De maatregelen vanuit de samenwerking in de regio zijn opgenomen samen met de eigen doelen.

In bijlage 8 is in tabel 13 een volledig overzicht opgenomen van alle geprojecteerde maatregelen. De maatregelen zijn per soort genummerd en opgenomen in een tabel met de maatregel, een toelichting en het planjaar. Het nummer wordt gevormd door de eerste letter van de maatregelsoort en een volgnummer.

Planvorming

Het Basis Riolerings Plan voor Oisterwijk is opgesteld in 2006. Een dergelijk plan wordt gewoonlijk om de 10 jaar herzien. Het college heeft besloten om in 2015 een nieuw BRP op te stellen. Daarbij worden de meetgegevens van de overstortmetingen gebruikt.

Onderzoek

Voor een aantal doelstellingen is het noodzakelijk om verdergaand onderzoek uit te voeren. Daarbij is de belangrijkste maatregel het meten van overstorten e.d. Maar ook de herberekening van de capaciteit van de drukriolering in het buitengebied heeft een hoge prioriteit. Om de uitwerking van infiltratievoorzieningen nog beter vorm te geven is een onderzoek opgenomen naar de doorlatendheid van de bodem op meerdere locaties.

Beheer en onderhoud

Het bestendig beheer van de afgelopen V-GRP's wordt doorgezet. Uit regionale benchmarking is gebleken dat Oisterwijk bijna geheel volgens de best practice modellen werkt. Op enkele kleine onderdelen zijn aanpassingen opgenomen.

Maatregelen vervanging

De vervangingen zijn herberekend op basis van de nieuwste inspecties. Naast vervangingen is gekeken of het wenselijk/noodzakelijk is om te relinen. De afweging daarvoor wordt gemaakt op basis van de beleidsnotitie afweging relining/vervanging. (Bijlage 13). In de maatregelplannen is voor enkele straten rekening gehouden met relining. Voor de meerjarenraming is het uitgangspunt gebruikt dat gemiddeld ca 10% per jaar gerelined kan worden. Bij elke herziening van het V-GRP wordt opnieuw getoetst aan dit uitgangspunt en worden uitgewerkte plannen opgenomen in de meerjarenramingen.

Facilitair

Binnen de samenwerking wordt veel aandacht besteed aan het delen van kennis. Dat gebeurt door samen zaken aan te pakken en resultaten te delen. Voorbeelden daarvan zijn gezamenlijk teksten voor V-GRP, kostendekkingsplannen, incidentenplan e.d. Daarnaast wordt veel kennis gehaald maar ook gebracht en gedeeld op landelijk niveau via de stichting RIONED.

7.0 Personele middelen en financiën

7.1 Inleiding

Gemeenten hebben de wettelijke zorgplicht voor het ontvangen en transporten van stedelijk afvalwater, om een rioleringsstelsel aan te leggen en dit te beheren/exploiteren. In de Wet Milieubeheer (Wmb) is een zorgplicht opgenomen op het gebied van het afvalwater (artikel 10.33). Om hier invulling aan te geven zijn de gemeenten verplicht om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen. De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft in november 2014 een nieuwe notitie riolering gepubliceerd. In dit VGRP hebben we de richtlijnen uit de betreffende notitie toegepast.

7.2 Personele middelen

Algemeen

De gemeentelijke watertaken bestaan uit vele activiteiten. De verbreding van de gemeentelijke watertaken heeft dit alleen nog maar complexer gemaakt. De beschikbare personele bezetting bij de binnendienst is net niet voldoende om de normale taken uit te voeren. Voor een aantal (minder belangrijke) taken is aanvullende formatie gewenst. De verwachting is dat binnen de looptijd van dit V-GRP dit probleem wordt opgelost binnen de samenwerking in de regio. Voor de buitendienst is de formatie niet voldoende om alle werkzaamheden volledig zelfstandig uit te voeren. Voor de resterende werkzaamheden zijn budgetten opgenomen binnen het kostendekkingsplan.

Personele kwetsbaarheid

Binnen de regio wordt samengewerkt met een groot aantal gemeentes en 3 waterschappen. Door kennisdeling wordt bereikt dat onderling gelijke kennis aanwezig is of "gehaald en gebracht" kan worden. Bij vakanties, ziekte of personeelsuitval door andere oorzaken is het mogelijk voor vervangers en/of ingehuurd personeel om terug te vallen op deze kennispool.

Bij combinatie van werkzaamheden tussen deelnemers in de samenwerking is het logisch om te werken met 1 projectleider en één penvoerder. Dit bespaart tijd en geld. De uitgespaarde tijd kan dan weer ingezet worden op andere onderwerpen waardoor per saldo een win/win situatie ontstaat. De afgelopen jaren heeft deze werkmethode geresulteerd in samenwerkingsprojecten met meerdere gemeentes en Waterschap de Dommel voor onderhoudsbestekken (reiniging en inspectie riolering, kolken, (druk)rioolgemalen enz). Verder in bestekken voor relining samen met de gemeentes Haaren en Hilvarenbeek.

7.3 Financiën

Uitgangspunten

In het bestuursakkoord water 2011 zijn de koepels overeen gekomen om doelmatiger om te gaan met de beschikbare middelen. Dus meer met minder, geen extra lasten voor de burger.

November 2014 is een nieuwe notitie riolering BBV uitgebracht door de commissie BBV. De aanpassingen uit deze notitie zijn verwerkt binnen het kostendekkingsplan.

De belangrijkste uitgangspunten van dit V-GRP zijn:

- De technische levensduur wordt verlengd naar 75 jaar in plaats van 65 jaar;
- De reinigingsfrequentie gaat van 7 jaar naar 10 jaar;
- In 10% van de gevallen vindt relining plaats in plaats van vervanging;
- Gedurende de looptijd van dit VGRP zijn de geplande vervangen "hard". Naarmate de vervanging verder weg ligt in de tijd wordt de planning meer indicatief;

- Doelmatig beheer van de riolering en watervoorzieningen op basis van een goede kwaliteit tegen de laagst maatschappelijke kosten. De rioolheffing is 100% kostendekkend;
- Door de bovengenoemde werkwijze ontstaat er ruimte voor klimaat adaptieve maatregelen die moeten worden uitgevoerd vanaf 2020 zonder dat de tarieven voor rioolheffing extra stijgen. Deze maatregelen zijn opgenomen in het investeringsplan;
- De voorziening wordt gebruikt om boekwaarden af te boeken. Dit is conform de richtlijnen van de commissie BBV. Daardoor ontstaat er financiële ruimte in de begroting welke ten gunste van de voorziening wordt gebracht;
- We hanteren een voorziening voor vervanging conform artikel 44 lid 1d van het BBV;
- Lagere lasten door samenwerking in de waterketen;
- We houden rekening met areaaluitbreidingen (7% gedurende de afgelopen 5 jaren);
- Aanbestedingsvoordelen en niet begrote subsidies worden toegevoegd aan de voorziening;
- Er is in tegenstelling tot het vorige V-GRP voor gekozen om de BTW die wij mogen doorrekenen aan de burger via de heffing om dat niet te doen;
- Uren worden uitsluitend gerekend voor de berekening en verantwoording van de heffing. In de begroting vanaf 2015 worden de salaris- en overheadkosten verantwoord binnen programma 2;
- Afhankelijk van de aard van de klimaatadaptatiemaatregelen wordt bekeken of geactiveerd moet worden of dat de kosten verantwoord moeten worden ten laste van de exploitatie;
- De afschrijvingstermijnen die worden gehanteerd komen overeen met de Nota Waardering en Afschrijving.

Kostendekkendheid vorige V-GRP

In het vorige V-GRP was gerekend met een kostendekkende rioolheffing over een periode van 10 jaar. Op langere termijn was de trendontwikkeling niet gebaseerd op een 100 % kostendekking. In het voorliggende V-GRP is gerekend met 100 % kostendekking over de volledige levensduur (75 jaar) van het stelsel. Dit leidt tot een verhoging van de opbrengst van de rioolheffing. Deze aangepaste trendberekening is noodzakelijk om een vergelijking te maken in 2020 tussen de berekening van 2010 en 2020 zoals het bestuursakkoord water voorschrijft. In afbeelding 1 zijn de trendlijnen voor de ontwikkeling van de rioolheffing opgenomen.

Kostendekking V-GRP 2015-2019

In bijlage 8 is de berekening opgenomen met de jaarlijkse lasten en baten. Uitgangspunt is dat een eventueel saldo in de voorziening direct leidt tot verhoging of verlaging van de restboekwaardes van investeringen. Jaarlijks wordt over de volledige restboekwaarde rente berekend. De afboeking op de restboekwaarde vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening als de restboekwaarde verminderd wordt met het saldo van de voorziening. Als er een keer meer lasten zijn dan baten zal de restboekwaarde tijdelijk stijgen. Er is, uiteraard, nog geen rekening gehouden met voordelen zoals extra bijdragen of aanbestedingsvoordelen. Door deze extra baten via de voorziening te benutten voor versneld afboeken van de restboekwaardes wordt ook de rente component lager. Met het consequent toepassen van deze methode is het mogelijk om geleidelijk alle restboekwaardes af te boeken. Dit leidt tot een Ideaal complex waarbij op termijn geen restboekwaardes meer afgeboekt hoeven te worden en geen rente doorberekend. De lasten en baten zijn met elkaar in evenwicht.

Aansluiting met de begroting

Het lopende begrotingsjaar 2015 blijft ongewijzigd. Vanaf 2016 is het noodzakelijk om binnen de begroting de ramingen van het nieuwe V-GRP over te nemen. Dit leidt tot administratieve aanpassingen van de baten en de lasten binnen de begroting. Deze aanpassingen worden hierna toegelicht.

Baten

Binnen het kostendekkingsplan wordt de belangrijkste inkomstenpost gevormd door de opbrengsten uit de rioolheffing. Maar er kunnen uiteraard ook andere baten zijn. De belangrijkste daarvan zijn het aansluitrecht, subsidies en bijdragen.

aansluitrecht

Bij de aansluiting van de riolering van een pand op de openbare voorziening wordt een aansluitrecht doorberekend op basis van voorcalculatie aan een aanvrager gelijk aan de werkelijke kosten. Dit levert dus geen voor- of nadeel op voor het kostendekkingsplan en de begroting.

Subsidies en bijdragen

Binnen het kostendekkingsplan is de mogelijkheid opgenomen om incidentele subsidies en bijdragen te benutten voor versneld afboeken van de restboekwaarde van vervangingsinvesteringen. Daardoor worden de structurele jaarlijkse kapitaallasten lager. Bijdragen bestaan binnen de gemeente Oosterwijk voornamelijk uit afkoopsommen voor infiltratievoorzieningen op particulier terrein. Als het saldo van de voorziening hoger is dan geraamd wordt het positieve verschil benut voor het afboeken van restboekwaardes van oude kapitaallasten. Daardoor ontstaat structureel investeringsruimte waarmee infiltratievoorzieningen in het kader van de klimaatadaptatie bekostigd kunnen worden.

Lasten vanaf 2016

Om aansluiting te maken met het plan is een administratieve aanpassing van de begroting vanaf 2016 noodzakelijk. Deze aanpassing is onder andere het gevolg van de BBV-voorschriften waardoor directe afboekingen ten laste van de voorziening niet meer mogelijk zijn. De ramingen in het nieuwe V-GRP zijn aangepast aan de realiteit. Het stelsel kent vanaf 2010 een areaaluitbreiding van 7 % met de daarbij behorende extra lasten. Totaal is de toename van kosten voor de exploitatie € 110.553. (Zie de toelichting in bijlage 8.)

Daar staat tegenover dat de lasten voor vervangingen lager worden. De afgelopen jaren is gebleken dat de ramingen te hoog waren. Dat bleek, naast lagere kosten als gevolg van de crisis, uit de aanbestedingsvoordelen. De ramingen voor vervangingen zijn aangepast aan de normale kostenkengetallen. Verder is er rekening gehouden met 10 % relining. Deze verlaging wisselt per jaar en is niet exact in beeld te brengen. Gemiddeld zijn de ramingen met 10 % verlaagd. Naast de ramingen voor vervangingen zijn er ramingen voor klimaatadaptatiemaatregelen opgenomen. In feite zijn deze vergelijkbaar met de ramingen voor stedelijk waterbeheer uit de vorige plannen. In tegenstelling tot de vorige plannen zijn ramingen opgenomen tot en met 2050.

Rioolheffing

In de herberekening van de opbrengsten van de rioolheffing is, naast de trendmatige verhoging, voor 2016, 2017 en 2018 een geringe stijging van 2 % per jaar opgenomen ten opzichte van de berekeningen van het vorige V-GRP en de huidige tarieven. Daarmee worden ten opzichte van de huidige tarieven de 7 % areaaluitbreiding en de niet eerder opgenomen kosten voldoende gecompenseerd. Uit de berekeningen volgt dat tot en met 2020 geen andere verhogingen meer noodzakelijk zijn. In de trendberekeningen wordt daarna op enkele momenten rekening gehouden met geringe stijging van 3 of 2 %. Door extra afboekingen met bijdragen, aanbestedingsvoordelen en extra subsidies is het mogelijk dat deze aanpassingen in de toekomst achterwege kunnen blijven. Bij elk volgend V-GRP wordt opnieuw de meerjarenstrategie tegen het licht gehouden.

Binnen dit plan is rekening gehouden met de daadwerkelijke realisatie van de geraamde opbrengsten van de rioolheffing. Bij de begrotingsbehandeling 2015 wordt hiervoor een separaat voorstel voorgelegd aan de raad.

8.0 Voortgang

8.1 Inleiding

Het is onmogelijk om in de toekomst te kijken. Veranderend inzicht en nieuwe informatie of regelgeving kan leiden tot een voorstel voor verschuiving en aanpassing van de planning en de maatregelen. Om zo doelmatig mogelijk de rioolheffing te besteden en de uitgezette koers te bewaken worden verschillende controlemechanismen ingezet.

8.2 Operationele jaarprogramma's

Het V-GRP is geen statisch document. Jaarlijks worden werkzaamheden en inspecties uitgevoerd. Om college en raad goed te informeren worden jaarlijks operationele programma's opgesteld en voorgelegd aan het college en eventueel de raad.

In deze operationele programma's wordt een rapportage en evaluatie opgenomen van de uitgevoerde werkzaamheden uit het V-GRP. De informatie uit de uitvoering en de inspecties wordt vergeleken met de planning van het V-GRP. Veranderend inzicht en nieuwe informatie kan leiden tot een voorstel voor verschuiving en aanpassing van de planning.

Uiteraard wordt ook vergeleken met het kostendekkingsplan. Het is dan vaak al mogelijk om een goede indicatie te geven van de stand van de voorziening en mogelijkheden om restboekwaardes van vervangingsinvesteringen versneld af te boeken. Omdat pas bij de jaarrekening definitief de werkelijke stand van het kostendekkingsplan bekend is worden voorstellen nog niet in de operationele programma's verwerkt.

Door jaarlijks na de begrotingsbehandeling en net voor het nieuwe jaar de operationele programma's aan het college voor te leggen wordt het college tijdig geïnformeerd over de stand van zaken van het V-GRP.

In bijlage 16 is een voorbeeld voor de indeling van de operationele programma's opgenomen.

8.3 Monitoring doelen en maatregelen

Jaarlijks wordt voor de jaarrekening een volledige evaluatie gemaakt met de daarbij horende doorrekening van het kostendekkingsplan. De bevindingen worden voorgelegd aan het college met een advies voor o.a.:

- Het nieuwe jaarprogramma;
- Verwerken van afwijkingen in de jaarrekening en kostendekkingsplan
 - Budgetten
 - Kredieten
 - Voorziening
 - rioolheffing

De raad wordt door het college geïnformeerd bij de jaarrekening.